

L A D I S L A V K L Í M A

"Filosofické listy"

DRAHÝ PŘÍTELI !

Ještě jednou: upřímnou radost způsobila mně upřímnost zájmu Vašeho o moje psychika. Upřímné jsou Vaše názory na mne a opravdivé; hluboké a mužné; že by spočívaly na znalosti mé osoby, nemohu jim přiznat. Vždy tvoří člověk člověka k obrazu svému... Chci podat zde svůj vlastní - malý a nedostatečný - pohled na sebe. Zádáte, bych podal zprávu o sobě: nejlepší zprávou takovou je autoportrait: činy člověka, stav jeho - vše vyčte z něho dobré oko; podávat každé jiné zprávy o sobě a autoportrait: jim nepředeslat je totéž jako učit žáka syntaxi dříve, než grammatice. - Obtížno podávat autoportrait, - intelektu i affektům. Sebe sama vidět je poloviční zázrak, jako sebe sama vyzdvihnout. A nepříjemno chválit sebe i hanět sebe i být k sobě spravedlivým: činit se směšným, stavit vředy své na odív, vůbec se obnažovat. Přes to vůči Vám činím tak rád.

Na otázku „co jsem?“ nevím lepší odpovědi než ono: „Já jsem ten, který jsem.“ Můj základní instinkt, má bytost spočívá ve vědomí mé absolutnosti, - aseity, souverainní Síly stálého vítězství jen kvůli vítězství, „Victoria Aeterna“ zovu tento fenomen. Ve vědomí tomto však jedině spočívat může podstata Absoluta, Boha; Absolutum spočívá zcela ve vědomí své absolutnosti, /jsou jen mínění o věcích, ne věci samy, - nebo-li věci spočívají jen v míněních o věcích/; Sebeobjetím nazývám vědomí to, tímto termínem specifisuju pojem Bůh. - Každý okamžik cítit se Jsoucím, něčím věčně stálým a nehnutým; nepodmíněným, nade vším stojícím, ničím nedotykaným; spokojeným, slunečně klidným; nic nechtějícím, po ničem se nesnažícím neboli nepachtícím; se vším jen souverainně násilnický si pohrávajícím.... „Nesnažíce se po konání plodu, nezaují nekonáním - -“ /Bhagavad Gita/. Takováto ne již lidská, ne již fysická -: transcendentální existence byla ideálem všeho nejvyššího filosofování v lidstvu, byla - v hrubých základních rysech - duší vší božské filosofie; nejlépe vykrystalisovaná u Indů a Číňanů; „království boží na zemi“ jest jen terminem pro ni. Potud nejsem originellní; originellní jest jiné pojetí jednotlivých bodů, moje dále jdoucí konsequentnost a různé consequence, plynoucí z mých filosofických, hlavně egosolistních předpokladů. O tom zde se šířit nemožno; podotýkám jen, že můj světový názor a můj právě

trochu popsaný základní instinkt jsou jedno a totéž, že to, čemu snadpozději budu učit, budu jen já a zcela jen já, - jak jinak ani býti nemá.

Netvrdím, že stavu toho dosáhl jsem cele; jen velmi nedokonale a kalně; a přece v podstatě. V jádru a temně byl jsem stavem tím vždy; nepřetržitou praxí posledních 10 let vstípil jsem si jej vědomě tak, že nyní ani na okamžik neopouští mne pocit mé absolutnosti; moje já není už já ostatních lidí... Podotýkám mimochodem, že za nejlepší cestu k tomu, u dnešního člověka - potřebujícího vždy v mlhách svého myšlení smyslové opory - jest jediné slovo: Síla! /scil. skutečná, vše přemáhající, souverainní síla/ - je třeba si jen stále a stále opakovat, - vše ostatní následuje. - Vše: v průvodu největšího světla nejhlubší, nejčernější propasti.. Za vystoupení nad lidskou přirozenost mstí se, zcela samozřejmě, všechny lidské instinkty strašným svým rozvratem; milionyletá sankcionovaná havěť nechce sloužit mladinké nezkušené vůdkyni: absolutně komandující Vůli; ohromná desorganizace nastane v jejím vojsku: ecce - můj nynější stav ... Vítězství své zaplatil jsem dočasným ohrobným chaosem, zkalněním, infernalním zpotvořením i oslabením celého instinktivního intelektuálního života, - v němž dosud lidský duch výhradně spočíval; nikdo nevystoupil dosud nad něj, všechnen dosavadní „rozum“, „vůle“ jsou jen modí jeho, nikdy radikálně se neodloučila absolutně komandující Vůle od komandovaného, ona, stejně jako její psychologické předpoklady, stejně jako mé „nemoci“ jsou něčím, s čím jsem se dosud setkal jen u sebe.

Bližší podrobnosti vysvětlily by Vám snad všelicos nejasného, přesvědčily o leccěms, co v pochybnost berete, - ač by to namnoze nedůvěru Vaši ještě zvýšilo: tak je to paradoxní. Však příliš dlouhého pojednání by vyžadovaly a značného sebezapření a i namnoze veliké námahy: mnohé z mých stvů jsou, musí b. t. essentiellně nejasny. Krátce: hlavní mou činností po léta je: na jedné straně ustavičně - pardonnez au mot - vyvalování se v pocitu mé absolutnosti, se vším jen si pohrávajícím za účelem svého živení, rozdmýchování, affirmování, - a v stálém upevňování, zdokonalováním tohoto stavu; na straně druhé v ustavičném křečovitém zápasu s křečovitým chaosem, jímž nyní jsem, - jenž zasáhl ovšem i to, co proti němu zápolí: absolutně kom. Vůli, sebevědomí Absolutnosti ... I to

řítí se každým okamžikem, stále přítom nehybně stojíc, a věčně bude nehnutě stát věčně se přítom řítíc, - k podstatě světa náleží tato kontradikce ... Jsem křeč světla; svět je křeč světla .. A jsem v tom spokojen a šťasten a naprosto nic jiného si nepřejí a také věčně již ničeho jiného nedocílím; - „ne-nařikal jsem nikdy nad svým hrozným duševním stavem“, - nejsem baba a básník: byl jsem jen občas nucen zmínit se o něm kvůli vysvětlení mého zevního vedení života, hl.mé „praktické nečinnosti“ -. A jsem v tom ke všemu lhostejný; vše, co lidem vážno, mně hříčkou a směšností, neboť vidím vše pod sebou; ponechávám si proto volnost každé akce, - prosím na př., aby, uzdá-li se mně ulehnout k spaní již po poledni a nevyčkávat k tomu ortodoxních hodin večerních, - aby nebylo to hned tak označováno jako zbabělost. Na transcendentální svět, kde chtění, kde čas a věčnost mají již jen stínovou existenci, nesmí být přikládána měřítko, platná pro obvyklý život animální; jiné přírodní zákony tam vládou. Kdo s jeho výše shlíží, touží po působení mezi lidmi stejně, jako po působení mezi mravenci člověk, jenž sotva rozeznává pod nahama černé jejich tečky .. Kdo považuje to za přehnané, ani vzdáleným pohledem transcendentální svět ještě nenavštívil. - A jako je mně lhostejno vše vnější, tak i poznání; teprve lhostejnost ke všemu činí božským. Tázal jste se mne v jarním dopise, jakými problémy se právě zabývám. V tom smyslu, jak tomu Vy asi rozumíte -: žádnými! Od let žádný nemohl mne už okupovat, žádný nemohl jsem už brát vážně, t. j. žádný nezřel jsem n a d sebou. Jsou mému stupni nazírání na Vše něčím futilnějším, než fantom faty morgany, má filosofie nezná vůbec problémů: vše je hotové a nehnuté a pravdivé a jsoucí a světlé. Nejsem člověkem poznávajícím; Bůh nepoznává, ví; kdo ví, že vše, že absolutně všechny kontradikce jsou pravdou, ten ví vše a jest aspoň embryo Boha. Poznávání je jen snažení: snažilství, Streberei, suptění; třeba být, tkvít věčně v cíli. - Tím vším není řečeno, že nechci v budoucnosti v lidstvu působit. Naopak, - mé spodní instinkty to chtějí a jim třeba vždy ponechat pole k rejdní. Ale budu si ovšem působením svým jen hrát. Napsal-li jsem „touží stejně - - jako působit mezi mravenci“, nemínil jsem tím „vůbec netouží“; nejednou zachtělo se mně, aspoň jeden den nosit v kušadlech krovky brouků do mraveniště a kukly z mraveniště. V lidském smyslu nechci již; ale pod Vůlí, v Nechtění spočívající, hemží se ovšem stále legiony vůlí, vů-

liček; ať si hrají, ať já hraju... Má Vůle hraje si jejich hrou. -

Teď několik poznámek k Vaším soudům o mém stavu. „Vnější okolnostem nesmí lepší člověk podlehnout, byla by to hanba. Triumf hmoty nad duchem.“ - Ničeho ne~~sem~~ víc dalek, než „usmát se“ nad hluboce procítěným, mužným, mně dobře známým pocitem, který leží za podklad těmto větám. Tak mluví nejušlechtilejší pýcha animala. Ale jen pýcha a pýcha jen animala.

1. Pýcha viví vždy falešně. Učinit si cílem nepodlehnutí vnějšku, když steré zkušenosti každé minuty ukazují, že podléháme mu nutně stále a stále! skoro totéž, jako nechtít podléhat zemské přitažlivosti. Brok, bacill, bodnutí mušky, opustivší právě zdechlinu, chuchvaleček, zacpavší artérii... - a podlehl jste vnějšku co nejdůkladněji. Mastná skvrna na vsětlem šatě, šlápnutí do fekalie, neopětování pozdravu, opětovné přimhouření očí a škubnutí sebou, mávne-li někdo pěstí proti naší tváři i když dobře víme, že to fíngované, všechny reflexní nervové pohyby atd., - nebylo filosofa, jehož duch by byl těto lapalii stále, třeba jen na chvílku nepodléhal. - Řeknete snad, že sofisticky rozšiřuju Vaši myšlenku, že jedná se zde jen o definitivní podlehnutí rebus adversis, o kapitulaci před životem. Já však tvrdím, že chceme-li vidět do hloubky každé jednotlivé myšlenky, musíme rozšířit, zevšeobecnit ji co nejvíce. V našem případě dojdeme pak k výsledku, že podlehnutí trvalé je v podstatě stejné jako podlehnutí momentální a jen illusivně čímsi jiným, že onen úctyhodný pocit je veskrze výplodem z srdce, naprosto ne rozumu. 2. Animalita je vždy nefilosofická. Vysoká filosofie nezná distinkci vnějšek, vnitřek. Mně „je vnější svět“, všichni ti lidé a peníze a hadry naprosto jen světem vnitřním, mými myšlenkami, které traituju ve značné míře methodami psychologickými... Ale naopak jsou mně všechny mé myšlenky, ergo i „vnější svět“, vnějškem, t.j. něčím, co má Vůle vidí mimo sebe jako svou nříčku. - Na podlehnutí na př. finančním okolnostem hledím stejně, jako na podlehnutí progressivní paralysy. Nemohu proto podepsati slova „triumf hmoty nad duchem“: není hmoty. Řekněme tedy místo toho „podlehnutí vyšších stavů duševních nižším“ - namítnete snad. Ale proč vždy „nižším“? Často třeba jen příliš heterogenním, nepřiměřeným, ale mocným... A proč - „podlehnutí“? Nepodlehli, kdo bojovat vůbec nezamýšlel. Nutno bojovat s každým landsknechtem, hausknechtem? „Zbabělci!“ pravidlo lejno na chodníku,

"všichni se mně vyhýbají, všichni se mne bojí!" Viděn sub specie meae aeternitatis je tento malý život jen jednou z milionů knih v bibliotece, kterou, chci-li, mohu číst, chci-li, zas na její místo nedočtenou postavit. Všechny knihy nestojí za čtení; ale je dědičný hřích, dědičná hovadskost člověčenstva, že věří, že právě jen tahle jediná knížečka, ^{.....} ceny velmi problematické, musí být dočtena do konce. "Podlehnutím" nazval bych právě toto podlehnutí dědičné hovadskosti.

Správně jste napsal, že "v podstatě jedná se u mne jistě jen o vnitřní krizi". Vnější okolnosti, třeba mně stav můj značně znepríjemňují, přitěžují, léčení ztěžují, hrají přec jen vedlejší roli; nemluvil bych o nich vůbec, kdybych byl zdrav, - rychle bych je radikálně změnil. U lidí, kteří za něčím stojí rozhoduje vždy jen internita. - Avšak s označením "krise" nemohu být srozuměn. Akutní přístřeší vyvrcholeného, v před kvádřícího processu... Ale můj process - process rotační kol své osy; akutnost - ta leží už za mnou, za mnou leží vrchol; špice změkly, sladkost odpoledního slunce spí na krajině. Můj případ je prostý: jsem člověk, jenž, dokonav těžkou práci, leží zde rozdrásán a na smrt zemdlen; krise to?.. - Vytvořit po krizi "díla"? Dílo vykonáno. Hlavním dílem člověka je vždy udělat sama sebe; literární etc. díla jsou vedle toho něčím ubohým, vnějškovým, třeba jimi člověk pro lidi teprve počíná. - Příčinou proč nejsem litterárně činným, není, že "utrpení drží mne v klepetech" - ale, mimo jiné, že drží mne v nich různí kuriosní demoni, kuriosní "mdloba"... - I proto snad není můj stav můj krizí, že snad jsem "pánem sama sebe", že snad "vím, co se se mnou děje, kam vše spěje.." Vy ovšem budete asi soudit, že celý tento můj pohled na mne sama jest jen příšerným omylem, z nemoci mé vzniklým, jenž rozplyne se jako obláček, "až se v duši mé vyjasní". No - - dnes jen tolik: věc není jen psychologická, ale metafysická, čímž je řečeno, že názor můj je nevyvratný....

- - -

Jsem člověk statický, Vy dynamický; /Následující pokus malé introspekce do Vás naprosto nepretenduje ni neomylnost ni správnost/ jste přímka, já kruh; moje přímky jsou jen součástmi mého velkého kruhu, součástmi jen Vaší velké přímky jsou

Váše kruhy. Vířivě, bouřně dílem v před kvačíte, dílem jste daemonicky unášen, štván. Neklid - ne nezdravý - je Vaší podstatou, elementem, klimatem, v němž rostete nejrychleji. Po klidu teď hlavně toužíte, v něm asi, to, čeho Vám především třeba, v něm snad cíl svůj spatřujete. To však nedokazuje, že by byl Vaší vlastí, naopak, že vlastí Vaší je neklid: právě proto, že jste zcela nepokojem, žijete v něm příliš intensivně, že zemden nutně občas vždy zatoužíte po jeho opaku - odpočinku - střídání. Ale jen dočasná je tato touha; jen dočasným občasným přístavem je Vám pokoj, vlastí volné moře. Kdybyste požíval klidu delší dobu, silněji, než teď po něm, zatoužil byste pař po neklidu. Mezi externím a interním neklidem nerozlišuju zde: kdo je bouří tomu nedostačí bouře pouze vnitřní: potřebuje nutně zevních komplementů. - Tento názor na Vás odvodňuju si už tím, že dosud nezdařilo se Vám klid si zaopatřit: čeho člověk vskutku potřebuje, toho dosáhne, jsou-li okolnosti jen minimálně příznivy: smrt byla by následek nedosáhnutí; bez otálení hodí přes palubu vše, - hlavně ohledy na lidi-, co staví se v cestu jeho nutnosti. Já zjednal jsem si klid již v 17 letech; zjednávám si jej i dnes. - Ne "klid": hygienické střídání bouří a pokojů, válek a mírů je nutností Vaší. Hleďte přátelštějším okem na dosavadní svou zmítanost, nejlepšeho přítele Vašeho. Jste rozený hledač pokladů, lovec: dobrodružství, vichřice, štrapáce jsou Vaším osudem. Velký můžete být, krásný už jest úděl Váš -: stále vpřed!

Příště budu Vám psát o něčem objektivnějším. Odpusťte, že se dopis tento zdžel: jelikož dle slov Vašich poslední týden byl jste asi u p. dra . . . , nespěchal jsem s jeho odesláním, abyste jej raději dostal přímo do rukou. List, který hned po obdržení Vašeho rekommandovaného jsem poslal, obdržel jste? - Na odpis Váš se velmi těším, neméně na znovushledání. - Moje situace nezměnněna, stav relativně příznivy. Přeju Vám vše nejkrásnější!

V úctě a vděčnosti oddaný

Vysočany, 29, VIII. 16.

Ladislav Klíma

Drahý příteli !

Dopis tento přichází tak skandálně pozdě, že idey, které jsou mu základem, z paměti Vám asi skoro vymizely, jistě však silně vybledly a aktuálnost ztratily: takže s divnými pocity budete se často ptát: "co na mne ještě teď leze to mrtvé strašidlo?" A já jsem si komické nevčasnosti listu toho tak vědom, že radím a prosím: nečtěte ho! spoň ne svědomitě, zvláště tam ne, kde bude Vám to obtíží a fadessou.... A to tím spíše, že málo je schopen přinést Vám vyjasnění, jichž jste si přál; ze tří hlavně příčin. Pro zmíněnou již nemožnost pochopit jednotlivosti nové filosofie beze znalosti jejích základů a pro nemožnost základy ty učinit pochopitelnými stručným jich podáním, - k dobrému porozumění jim nutna zase znalost četných jednotlivostí, - circulus, - jediné vyjítí z něho: napsat objemný systém filosofie. Za druhé pro ohromnou obtížnost látky samé: její super abstrakčnost, labyrinthnost, namnoze neuchopitelnost, essentiellní nejasnost, věčnou noc... Za třetí pro mou nynější slabost, - bych podal věc aspoň tak, jak by podána býti mohla; a zde hlavně pro máji dosavadní, instinkty přikázanou vůli nevyjasnit si mnohé. Vše je jasné mému citění; rozumu mnohé ne; ale má vnitřní jistota, že jdu svou správnou cestou, je tak značná, že mě to nevadí; jsem si vědom, že kdykoliv se mě zachce, musí dobyt absolutně komandující vůle všech vyjasnění, jichž mně třeba, a že základní názor můj naprosto nemůže být vyvrácen.. Nechával jsem mnohé ve tmě ne proto, že bál bych se světla, ale z důvodů jen utilitarních, procedenčních..; nu na př. různé zcela indiferentní myšlenky, i jen temný stín jejich, - stejně jako pouhé protivné slovo - nebo tvář má v zrcadle nebo dotek mé brady nebo pohled na špičku mého nosu.. - může nynější i dřívější můj "chorobný" stav silně zhoršit, mne o týdny nazpět vrhnout; zdravý životní pud káže držet si podobnou havěť daleko od těla... Jinak - nejsem filosof teoretický, ale praktický; chci žít a být, ne něco říci a učit. Dnešním lidem schází ovšem pojem "praktického filosofa"; kdekdo ušklíbne se nad posledními řádky: "čistý filosof, který si je nejasný, neví co chce a co myslí!" Ale praktická filosofie, - mmch. věčné stání nad černou propastí věčnosti, něco daleko vyššího, než filosofie jen teoretická, jen myšlenková, potřebuje nutně nejasností, - jsou jí něčím, co je jasn-

nosti rovnocenným... Tímto dopisem zpronevěřil jsem se leckde opatrnému režimu, která jsem dosud zachovával; lecos, úmyslně v šeru nechávané, vytáhl jsem na den; lehké to vždy nebylo, musil jsem pracovat jen za jistých okolností, aby to vážněji neuškodilo. Neuškodilo to, nannoze prospělo, nebude-li psaní toto užitečno Vám; mně bylo, - díky!

- - -

1."Já jsem ten, který jsem". Co Christus tím chtěl říci, nevím ovšem; já chci tím říci: má podstata spočívá ve vědomí Mé absolutnosti neboli v absolutnosti neboli ve Jsoucnosti; nebo prostě: jsem Bůh... V užším smyslu: je zcela futilní při definici mne, čím se moje zvířecí já vyznačuje - co jsem; já je ve skutečnosti Já = Jsoucnost = absolutnost; já jsem Já, člověk, jako vše, je vpravdě jen Bůh, Allah il Allah, - vše ostatní pára a dým...

2."Absolutně komandující vůlí" označuju Boží Vůli, pokud se zárodečně jeví u člověka. Spočívá v hlubokém, zinstinktivnělém přesvědčení, že vše možno² nutno vždy ovládat, se vším činit, co se chce, - v naprosté - neubphé napoleonské imperiositě; v tendenci vše stále překonávat a souverainně znásilňovat, ve zběsilém praktikování tendence té do krajních důsledků: v ustavičném křečovitém pohánění, promýchávání svých myšlenek všemi možnými směry a směry - bez "reálného" cíle, jen k vůli ukojení svého Despotismu..; nade vším tím strmí stále pocit své Svrchovanosti. Jsem poněkud mnohomluvný, - ale vyjádření toho, co lidstvu neznámo a tudíž přiléhavými slovy dosud neoděno, je též poněkud obtížno... Permanentní zuřivé napjetí vůle, ochablosti naprosto nepřístupné; v hloubi jistota, že v každý okamžik všeho je věčně dosaženo a že celá ta konvulsivní aktivita je směšně, je božsky bezvýznamná; nutnost nejvyšších cílů, - člověk s ab. k. vůlí musí se stát, lépe jest Egodeistou, tímto nejvyšším vůbec...; - avšak přitom v životní a myšlenkové praxi nezbytně stálá "nepřirozená" násilnost, křeč, znepřátelení se s celým zděděným instinktivním životem -: specifická strašná "Nemoc", kterou možno nazvat: musit s násilným sebepřemožením křečovitě myslet, - všimněte si zdánlivé kontradikce v tom! -: nemožnost se zastavit - na něco jiného myslet - dokud není abs. k. vůle v každém případě nějak uspokojena..; nezbytnost vynalézat stále nejpršíser-

nější prostředky a úskoky, aby to bylo v tomto světě otroků možno; sestoupení do neznámých dosud nejmlhavějších koutů a pekel myšlenky; infernalní chaos, zdeformování ducha, život jak ohromné paradoxon, - můj život od 15. do - - vlastně až 35. roku.. Ale ani stín šílenství v tom ani možnost jeho, člověk s ab. k. v. nesmí mít v sobě essentiellně, ani zárodek šílenství. Tato "Nemoc" sama o sobě jest obsáhlou vědou; pokolení budoucích statisíciletí, - odsouzená z polovice jí vymřít, přikývnou s obdivem k této a všem předchozím větám, - tomuto jitřnímu svítání o 11. hodině předpůlnocní...; experto crede... Zcela neobyčejné zdraví animalních instinktů je podmínkou, aby člověk hned při prvních nárazech Nemoci jí nepodleh.. Až do 26. roku smál jsem se lidem, kteří smáli se, když jsem říkal, že je vyloučeno, abych žil do 30 let; tak krásné to bylo. Nu - tento protivník učiněn pro tento život patrně už neškodným...; jiní zrodili se z jeho mrchy... Mimo u sebe nesetkal jsem se s "Nemocí" ani s a. k. v. nikde, - nikdo ani zblbě nechápal z toho, co jsem o věcích těch napověděl. Psychologická, hl. psychiatrická holota nazve s přírodovědeckého svého hlediska případ můj pouhou nízkou chorobou; se stanoviska metafysického neboli se stanoviska myšlení je však stanovisko přírodovědecké i "psychologické" pouhým idiotstvím, helotským holotstvím.. Ale i já sám dlouho jsem a. k. v. nazýval skoro jen "má nemoc"; že jsem ji poznal jako nejvyšší ctnost a zdraví, - a tudíž jako něco, co je u člověka nutně v počátcích svých nesmírnými nezdravostmi provázeno, - že řekl jsem k sobě bezvyjimečně "ano"! - je jeden z největších činů mého života.. Nikdo jiný nemohl by to dnes učinit po mně... Nikdo jiný?.. Ale vždyť nikdo nemá o celé věci ani tušení tušení, zatímco já jsem ji umíral a ji přemohl, zatím co ona je pro mne jedinou realitou! Že moje nejvlastnější, nejmocnější, jediné v lidstvu schází; naprosto, nazval bych nejdivnějším, nejděsnějším ze všech faktů, - kdyby egodeista něco divným, něco děsným shledávat mohl... Zde první skutečná Samota! Ale nikdy jí egodeista v nejmenším netrpěl, jako Nietzsche na př. svými samotáčkami...; co je samozřejmějšího absolutně komandující Vůli! "kultura" je něco, co se mne vůbec netýká...

Dost jsem o a. k. v. zatím pověděl, ale kdyby toho bylo x stokrát víc, bylo by to stejně málo, - jak učinit noci všech nocí: lidstvu - věditelným svítáním Dne všech dní?... - Mohl

jsem prostě odpovědět: A. k. v. je vědomí Své božskosti / ne "synovství božího", "emanace z Boha" a podobných mizerností, ale vědomí, že jsem Vše a Jediné./ Víc autor říci nemůže, ostatní je na čtenáři...

3. Trochu zatím postačující vysvětlení slov "mé nemoci" /str.4, nahoře/.¹ Poněkud popsaná "Nemoc", třeba je hlavním chorobným produktem a.k.v., není jediným /v. nahoře, řad.21/.² Jaké jiné nemoci může, musí mít má dispozice za následek, přechávám v tento okamžik Vašemu kombinačnímu daru, - proto, že jednou z nich jest: psát o svých nemocech, vracet se k nám znamená u mne totéž, jako znova do nich upadnout. Nesmím příliš malovat čerta na zeď - -

"Kdybych byl zdrav". Tímto-nepřesným - rčením nechtěl jsem říci: kdybych byl prost všech chorob, které má dispozice nese nutně s sebou, nýbrž jen: kdybych byl částečně, relativně, možně zdrav. Jen tak o 15⁰/₀, - a dávno bych se byl rozhodl, - ne snad pro nějakou řádnou občanskou "činnost", ale pro něco - ve velmi širokém smyslu - dobrodružného, - zároveň rychle k hodně penězům dopomáhajícího, zároveň osvěžujícího.; když jsem byl jen o 8⁰/₀ ozdravější, než obvykle, scházel vždy jen vlasek. Je-li člověk vlek tak - na př. - ne roztžít, ale "duševně" rozryt, rozbit, že, odcházejí z hospody cpe si místo pytlíku na tabák do kapsy vyprázdněnou půlitrovku, mohl by právě tak dobře namířit proti člověku místo hlavně pažbu, stisknout a kouli vpálit do sebe; všechno u něho možno! Lépe učiní člověk takový, spí-li, je-li to jen trochu možno, dále svým zinním spánkem - -

4. Stav můj, neboli stav světa neboli Boha jest, jakožto něco absolutního, - Boží Zář -,světlem, t.j. symbolem Nejvyššího, tedy i absolutně neměnného; jeho essentiellní permanentní "řícení se", - bolestná, svíjející se instabilita - "křečí". Groteskní obraz "křeč světla" vyvolil jsem úmyslně. Světlo je pro smysly něčím nenejvyšším pevným, intenzíbilním: nehnutě leží sluneční zář na krajině, a ať atmosféra, kterou prošla, sebe je zpítanější, paprsky světla neinfikuje to v nejmenším; mluvit o "křeči světla" je něčím monstrosním, kontradičným, paradoxním - - právě vhodným k označení hrůzného kontradičného,

¹ Týče se stránkování rukopisu. Viz strana 2 od prostřed dolů.

² Týče se rukopisu. Str. 9, řádek 16 shora.

paradoxního monstra, jímž je svět. Boží Zář je pro myšlení natně něčím naprosto pevným, ale per ludibriositatem omnium zároveň čímsi naprosto vratkým - oscillujícím, bolestně se svíjejícím - křečovitým. V proměnlivosti spočívá stálost, ve stálosti proměnlivost, ve "stávání se" "bytí", v "bytí" stávání se, slast v bolesti, - slast je bolest, tak rychle "vibrující", že přeskočí ludibrionistně ve svůj opak - ,ve slasti bolest, - jeť jen přespřílišnou, nesnesitelnou slastí, sluncem, přílišnou svou jasností setmělým křečovitě... Nejvyšší bolest, nejvyšší slast, nadšení, láska, paroxysmy, extáze, Summum, - vše jest Křeč; existuje i slastná, zdravá, pozitivní křeč... I fyzické světlo je původem svým, - pokud u fyzických zjevů o původu možno mluvit - , druhem křeče; aeterný pohyb, světlo vyvozující, je jistě čímsi, nanejvýš složitým spleťtým, proti a sobě v kruhu působícím - bellum omnium contra omnes - vířením víření, křečí, - ne undulací, vibrací a podobnými insipiditami. Křeč je základní silou světa fyzického, stejně jako bolest, t.j. psychická křeč, základní silou světa psychického; ovšem ne jedinou: korrelatum křeče je pevnost, bolesti rozkoš. -

5. "Baba = básník nemíním; rovněž však ne "pouze ony ukourané vzdychálky atd.;" ve všem, čemu se dosud říkalo "poesie", je babského tak úžasné mnoho, že výraz: "nejsem baba a básník" jest jen nevelkou a zcela odpustitelnou hyperbolou. Již proto je dosavadní básnickost z větší části babskostí, že domainou jeho je cit - protipól vůle, t.j. mužnosti... S přísného hlediska i nejmužnější básníci, - Aischylos, Dante, Shakespeare, Corneille, Grabbe... Michelangelo, Beethoven -, jsou jen poloviční muži. Básník nejtypičtější, - Ovidius, Petrarca, Leopardi, Byron, Lamartine, Musset, Mickiewicz..., Raffael, Mozart, Weber -, jsou muži, abychom byli spravedliví - tak čtvrtěčními. Řekneme-li o typickém básníku minorum gentium, - Vrchlický, Zeyer -, "baba", jsme k tomu aspoň tak oprávněni, jako k výroku "Cato Uticensis byl pevný charakter". - Březinu nemožno do zásuvky "básník" vměstnat. Přes to má i on vedle mužností non plus ultra - nemožnosti dost a dost, - dno jeho je veliká měkkost, podstatou mužnosti je však tvrdost.

6. Celá má věta je povrchně, slabošsky stilisována a ne dost upřímná:

a/Slovy "kuriosní daemoni" postavil jsem se, nekorektně,

na stanovisko lidí, kteří mohli by mne pozorovat, - na mé vlastní stanovisko ještě před deseti lety. Tenkrát zdálo se mámě, jakobych byl posedlý groteskními čerty: vše nové zdá se kuriosním, do té míry, že člověk instinktivně a mělce sahá k "nadpřirozeným" výkladům. Teď proměnili se "kuriosní daemoni" ve zcela přirozené vývojové fáse abs. kom. vůle, vroubené na kmen jí tak cizorodý, jako je člověk. Jsou to prostě ony "nemoci" a různé divné nepohodlné výrůstky a.k.vůle. No na př.: Jeden z daemonů těch učaroval mně, že musím od rána do noci jen bičem /vůli/ práskat, ať jsou přede mnou koně nebo ne, i když táhnou co nejlépe, i když vím, že následkem praskání potáhnou hůře nebo vůbec ne nebo se splaší a vůz mně rozbijou, - a nedbat na vlastní jejich řízení; - zjankovatěli všichni.. Jiný posadil mně brejle, jimiž vidím vše jen jako mlhu nebo nejstrašnější zmetky, těla jako stíny a schemata, půle trupů místo celých. Jiný donucuje mne k tomu, abych, jeda na voze, tlačil vši silou do přední stěny jeho, v domnění, že tím pohyb vozu přivozuju. Jiný zaslepil mne tak, že místo vidličkou jím z talíře jen ohroanými vidlemi; že když chci židli postavit s kouta do kouta, pošlu vždy pro speditaurský vůz, - ale když se stěhuju, používám k přepravě nábytku vozíků, jakými děti v parcích převážejí písek. Jiný posedl mne tak, že celé dny chytám si jako kočka jen svůj ocas. Jiný omámil mne tak, že zatím co zuří bitva, pracuju zarputile pedanticky na plánu k ní, předešlý den započatém, o vlastní průběh její absolutně se nestaraje, atd. Je jich pár set, bez nadšázky. -

b/"Kuriosní mdloba" je šlendriánská exprese. "Mdlobou" myslil jsem vlastně široce jen nynější mou impotenci, rozvinout čílnost, jaké bych si přál. Podobá se velice jsouc jí jen málo, velké zemdlenosti; proto užil jsem povrchně slova "mdloba". Ale slovem "kuriosní" jsem povrchnost tu částečně napravil, slovo "mdloba" vlastně odvolal - naznačuje tím, že stav můj nemá právě znaků obvyklé zemdlenosti, že jí asi nebude.. Zemdlenost je následek přepracování, prudkých bouří affektů a j.; moje "mdloba" daleko více než únavou je vířivým chaosem, demonickými skrupulemi, deformovaností myšlenkového světa, vzniklou z dlouholetých extravagantních znásilňování jeho a.k.vůli. Příznaky únavy: apathie, lethargičnost.. schází u mne skoro naprosto v., co napsal jsem o neznávitelnosti a.k. vůle!.. A i proto hlavně je mdloba má

kuriosní, že je cele jen následek vůle, zůstat v ní...; nic není ve mně mimo vůli - opak to "mdloby"... Místo "kuriosní mdloba" měl jsem napsat snad: vzteklá bezmoc, zhostit se rychle své křeče.. - Řeknete snad: řečené odporuje jiným mým slovům: "na smrt zemřel".. /letní dopis, st.9, uprostřed/¹ - a budete mít pravdu; ale i tato stylisace je zase šlendriánská; poctivě měl jsem místo toho napsat asi: jsem vztekle lhostejný ke všemu... Ceterum autem - přiznávám se, že v tom mém vnitřním hajzlu zcela se vyznat nemohu, zcela se vyznat vůbec nemožno. O každém z těchto mých tvrzení platí snad částečně i jeho opak, mnohé interpretace jsou všude možay, - zde platí silně to, co jsem napsal o "nutných nejasnostech a o vzpěčování se mých instinktů, by všechno bylo vytaženo na světlo..."

c/Ze stilizace zdálo by se, že daemóni a mdloba jsou jedinými příčinami, proč nejsem litterárně činným. Je zde však ještě mnoho jiných. Tak: ne dost velká vůle k tomu.. - žádná touha, - nedostatek ctižádosti, - lhostejnost ke všemu dění sex a vůbec celá má filosofie, - nedostatek peněz a příznivých okolností, - těžkost vystoupení na veřejnost s ludibristním egodeismem, vědomí, že myšlenkový můj svět není ještě tak dokonalý /v.str.1 tohoto dop.ř.11/² abych přinesl jej lidstvu darem - darey musí být vždy bezvadné...; mé přání: nenapsat nic víc, než jedinou velkou knihu, v níž bych byl celý já, v níž bylo by vše, tak dokonale a cele, pro vždy platné a diktatorské, jak jen člověku možno. Na to však je času dost - - ,bylo by vlastně smutno, kdybych už teď byl zralý k pokusu o dílo Takové...

7.Rozpor jen zdánlivý, chápe-li se věc opatrně a v mém smyslu.

"Vše přemáhající Síla", Victoria Aeterna /totéž vlastně co Boží Vůle; Boží Všemoc, - místo těchto theologicky páchnoucích slov užívám však raději terminu V.Aet.; je to krátce můj nejmilejší název pro Boha/ v nejryzejším svém stavu zahrnuje v sobě absolutní vítězství všude a v každém smyslu /vedle toho ovšem i absolutní podléhání, - v. passus o křeči světla/ Tedy nejen "nepodléhání vnějšku", ale i př. okamžité zastavení rotace zemské, zachce-li se jí toho; "pokyneš-li, hvězdy hasnou", dí jedna katolická píseň... Theofanie Boha, zvaná

1 Viz str. 5, řádek 19,20, shora.

2 Viz str. 7, řádek 18,19, shora.

člověk, tímto nejryzejším stavem být nemůže /ač, strašným sběhem okolností, mohla by být snad na okamžik drobtem jeho./ může být jen nejzárodečnějším stavem stavu toho. Mezi oběma je rozdíl jako mezi čtrnáctidenním embryem člověka a dospělým mužem, mezi zušením a světlým splněním, mezi - metaforicky - stínem věci a věcí. A přes to musí i tento strašně nedokonalý stav nazván být Věčným Vítězstvím, jako embryo člověka jest už člověkem; jsou stupně Deity, na každém z nich je Bůh v jistém smyslu celým Bohem, jako v každém drobtu hostie je celý Kristus; mysterieusní pravda, lépe ludibrionistní, ludibrionismus je mysticismus explicite, je vysvětlený mysticismus.

Jak může vypadat Victoria Aeterna u člověka, - podléhajícího nutně zevnějšku, daleko více vnitřku svému? Mohu ovšem mluvit jen o sobě, - jiné lázky k pozorování nemám. - Jsou dvě hlavní součásti Věčného Vítězství: 1. Základní je pocit Své absolutní souverainety, věčně spokojené, slastně vznešené, spočívající ve vědomí Své Dovršenosti, Dovršenosti všeho. 2. Projevování se činem, - sebeaffirmování tohoto pocitu stálým vítězením "od případu k případu". - Namítne se: chybné pořadí! 2. je tím původním, 1. jen následek stálého vítězení". V tom však jest má velká zvláštnost, že v psychologii mne jest 1. fundamentale, radicale, od 2., - pouhého, nepodstatného skoro, doplňku svého -, neodvislé! že pocit mé absolutnosti jest u mne tak mohutný a všvládný že oderval se ode všeho toho stáda lidských instinktů a myšlenčiček a žije samostatným, hvězdným životem! že traituje supremně vše jen jako své hříčky! že sebe větší "reální" nezdary nemohou jím sebe méně pohnout, - vždyť jest u mne předpokladem všeho, esencí mé bytosti! A zde je též zdroj mé filosofie, mých nemalých novot, převrácení všech filosofických, logických, noetických, psychologických hodnot na líc -, ne na ruby, - ny ruby převrátil podstatu ducha dosud žalostný lidský duch! - "stvoření druhého vesmíru", - v každé myšlence spí hluboko nový, nezrozený "ves"mír, myšlenky jsou jen spermatozoa vesmíru -; hodně svinské spermatozoon spati splodilo tento kosmos..." Nenechme se odstrašit trilionky /vzhledem k nekonečnosti je centilion - nulla/ jeho hvězdiček, - jen statečnost, Nejvyšší Statečnost! - a ani třísku nuzří člověk před sebou, jež by mu byla překážkou, aby byl - Vším; všechnu dosavadní kulturu vidět jako žalostný exkrement žalostného mrzáka, jímž je lids-

ký, ssavčí duch!... - Tedy pocit své vítěznosti, učím, je prius, caisa, vítězení samo posterius, effectus - sebeffirmace.. Na otázku Vaši: jak možno cítit se stále vítězícím, když stále nutně podléhám? - odpovídám, že vlastně pro mne neexistuje, neb aspoň je pro mne něčím velmi vedlejší. Prostě musím se tím cítit, jednou to jest, ergo je to odůvodněné; "jak" - otázka pro pouhé teoretiky, čumily a čmuchaly ducha... Napísal jsem kdysi: Vict. Aet., v počátcích svých, značí česky "věčné bití". Sestávám teď in praxi "téměř" jen z porážek, - ale ani po nejstrašnějším dni nejeví až do usnutí můj komandující pocit nejnepatrnější odklon od své vertikální, - věčně vzpřímené polohy; má vůle ~~maxxix~~ nemůže být za žádných okolností ani o milimetr ohnuta tím méně zlomena, - má absolutně komandující Vůle!

Tedy: v ryzím stavu je 1. pocit Své souverainety stále slunečně jasný, 2. vítězení absolutní. U člověka může být pocit ten jen velmi slabý, kalný, i znetvořený, více méně přerývaný a vítězení jen partiellní, pokud je možné. Chabému vítězení odpovídá chabý pocit vítěznosti a naopak, obé hodí se dobře k sobě, celek je velmi, velmi nedokonalý, ale přece jen, jak uvedeno, musí být nazván Věčným Vítězstvím.. Kdo stavem tímto je, - cítí to tak, že nepochybuje; kdo není, bude vidět ve všem jen l'amas des contradictions, des absurdités.. I ten chabý pocit činí ubohého lidského plaze permanentně vznešeným; a i pouze časté vítězení, ba i vítězství jen tu a tam postčuje k udržování, živení, rozdmýchování věčného plamene nálady té, - akcentuju poznovu, že "reální" vítězství ení je pouze sebeaffirmací základního stavu, - která by snad mohla za okolností vůbec scházet.. Postačí i pouhý povznesený boj, - boj takový i už částečným vítězením, - místo vítězení, aby pocit svrchovanosti byl dostatečně živen..; ale v krajním případě on ani živen být nepotřebuje, - v., co napsáno o "věčném bití".. Co mohu zde, - vtěchto strašných oblačných oblastech, kde ztrácí vládu lidská myšlenka, má ji jen pocit - , než že jsem spokojen?... - Avšak Vy stojíte, právem na zodpovězení své otázky: jak možno cítit se stále vítězným, když nutně stále podléháme -? Odpovídám teď: 1. Poněvadž, jak řečeno, pocit ten jest u člověka, jeho schopného, základem všeho, - a všeliká kritika přestává! 2. Poněvadž pocity mohou existovat bez racionellní příčiny; poněvadž jsou podstatně nelogické /zvláště pocit své souverainety: kdo nezná po

každém větším vítězství jistý pocit své božskosti?/; poně-
vadž - třeba se obelhávají, - poněvadž na př. všichni lidé
cítí se moudřími, poctivými, ačkoli notoricky jsou skoro ves-
měs idioti a friponi -; poněvadž i tomuto nízkému sebeklamu
je podstata světa homogenní, - ježto právě metafysika je do-
mainou Illuse - atd. 3. Řeknu-li "jsem Vict. Aet.", myslím
si pod tím "Jsem V. Aet.:" zvířecí já je zde transcendentálně
přeměněno v Boží Já, - a absolutně jiné, transcendentální na-
zírání a hodnocení zavládne všude! země dole zmizí, námitka
o "realním ~~řádění~~ vítězení" stane se neporozumitelnou, nasta-
ne nevidění, zhasnutí toho, čemu říká zvíře "realita", neboť
vše změnilo se v uniformní šáři.. Tento stav je stav extase
v dozvucích, účincích jejích, - postextase, petrifikovaná
extase; trvá u mne více méně stále - jsem jím. - Postextase
je nesmírně slabší a nečistší, než vlastní blesk extase, ale
předpokládá ohromnou zásobu blesků těch v dřívějších genera-
cích, - nebo-li v mých životech před tímto narozením; jest
nadextasí... Četné a nesčetné další důvody a vývody byly by
zde možny. Však jsme zde všude v nejspodnějším infernu ab-
strakce, na hranicích sdělitelnosti i pochopitelnosti.

Avšak: z dosavadního mohlo by se zdát, že nejen možnost
stálého vítězení u člověka naprosto vylučuju, ale i, že to s
vítězením musí u něho vypadat nanejvýš bledě. Ale schválně,
zálučně jsem si to popřál, maje ještě hlavní trumf v ruce.
Tvrdím, že člověk může, třeba ne "absolutně v každém smyslu"
/str. 3, ř.10 s dola/-¹, přece jen v jednom smyslu stále,
věčně vítězit, - a sice především lhůstevností ke všemu, -
a dále vůbec vznešeným filosofickým nazíráním - : Vštípenou,
stále přítomnou myšlenkou, - hlavně při každém nezdaru - :
vždyť je naprosto jedno, skoncuje-li tuto bídnou věc - jako
všecko - tak, jak právě chci, - tohle vše nic neznamena, -
stojím božsky nade vši tou havětí, vnějších i vnitřních stí-
nečků; - a, ať stane se cokoli, nic mně nemůže ve věčnosti
škodit, vše mně v ní jen prospívá, - jako zlaté jen kapky
padá mně vše do klína, co se jen přibodí..; pro korrelaci
positivity a negativity značí každá strast totéž, co slast,
porážka totéž, co vítězství, - i ~~když~~ kde podléhám já vítě-
zím já! je naprosto vyloučeno nezvítězit kdykoli! nezvítězit
Bohu, jenž všechno chtěl, jenž všechno chce, jehož Věčné Glo-

1 Týče se stránkování rukopisu. Viz str.13, řádek 4,5 zdola.

partiellní vítězení; 3. pocity jsou irracionellní a nepotřebují logické důvodaosti; 4. já změnilo se transcendentálně v Já, z čehož resultují zcela jiné perspektivy, - zařízení "reality"; 5. vedle nutnosti stálého podléhání může člověk zároveň stále vítězit vznešeným, filosofickým nazíráním na vše. -

8. Zde tkví v nejhlubší hloubi základní ludibrionistní rozpor: svět je snažící se nesnažení, nesnažící se snažení. Jinak však je to rozpor zas jen zdánlivý ba i pouhé nedorozumění:

Že jsem se snažil cíle, který v nesnažení spočívá, dosíci, dokud jsem ho nedosáhl, - v tom přece není rozpor, naopak samozřejmá nutnost: nedosáhl jsem ještě nesnažení se = snažil jsem se.

Čečo jiného bylo by snažení se, ať jakékoli, po /post/ dosažení cíle tohoto. Ale slovo "cele" vyvrací cele Vaši námitku: nedosáhl-li jsem ~~ness~~ nesnažení cele, znamená to přec, že částečně ještě se snažím, že mám k tomuto snažení logicky právo. - Snažit se po naprostém nesnažení je mému stavu polovičního nesnažení jediným dovoleným snažením..; ludibr.!!

Vlastní - a zase zdánlivý - můj rozpor, který dal snad první podnět k námitce Vaší, je snad: S jedné strany akcentuju sice stále, že jsem jen mizerně zárodečným Božím stavem, s druhé však mluvím často tak hrdě, že zdát by se mohlo, že považuju se zaň v jeho ryzém stavu. Mluvím-li tak, má to však jen původ: 1. v zakořeněném vědomí, že - no! v drobtu hostie je celý Christus; 2. v nechuti k častým omezováním a výhradám, které činí řeč a knihy degoutantní; 3. v jistém hyprbolisujícím opojení, odpustitelném snad u toho, kdo dosáhl netušeného, třeba ne cele, přec aspoň tak, jak nedoufal.-

Dodávám ještě, že snaže se o celé nesnažení, zároveň, - jak stav polovičního nesnažení s sebou čertovsky nese - zároveň se o ně nesnažím... Kontradikcionista je strašný - ne oboj - tisícíživelník..; nemějte s ním raději nic!..

9. Zde jedná se o nedorozumění, zaviněné mou nepatřičnou a chvatnou stručností; aspoň pomlčku měl jsem postavit mezi slova "stojíc" a "a" /str.4,ř.5.s dola/;¹ slovem "věčně" totiž vyhoupl jsem se náhle od popisování dočasného mého stavu ke

1 Viz str. 3, řádek 1.

stavu Mému věčnému, - symbolisuje zároveň tím poněkud stav dočasný, jenž jest jen jedním, velmi nečistým případem čistého stavu věčného, - křeče Boží...; tak trochu pars pro toto.. Tento stav si věčně přeju, jeho nynější špinavou formu chci překonat, - zároveň ovšem to nechť je /v. konec §8!/
.....

10. O tom na konci tohoto listu!

11. Se stanoviska mé "panrealisace" /v. poslední kapit.prvn. dílu mého spisu/, Boží omnipotence, supremacie vůle a její jedinství a jiných bodů mé filosofie odpovídám: počal jsem tímto životem žít, protože jsem chtěl; přesně v okamžik, kdy jsem chtěl; život tento jest jen přesné provedení někdejšího Mého jistého plánu, tedy Víím, proč jej žiju; přeruším-li jej, Budu, kdykoli se mně zlíbí, jej, ipsissimum, dále žít, od okamžiku jeho přerušení až do smrti mar-smem, - a indy ke všem myslitelným jiným smrtím, milionkrát, ve všech možných jeho modulacích a variacích, - stejně jako budu žít životy všech jen myslitelných ježků, dešťovek, jedlí, hor ve všech možných jejích modulacích a variacích. A co ještě více učí zde má filosofie!.. Nad sílu mé abs.k.vůle to jest /v. její definici, st.1,ř.19 s d./,¹ ale ne nad sílu /Mé/ Boží Vůle, Všemoci, která dí: "Suprema naturae lex Mea Voluntas", - i "sic volo, sic iubeo, stet pro ratione voluntas"! Vše, co se děje, jest jen následek vůle, - pojmy vůle a příčina jsou zcela identické! a tedy má každá vůle za následek nutné své uskutečnění, - voila jediný přírodní zákon! Na otázku: "proč je tato nebo ona tvá theorie pravdou?" postačí mně úplně odpověď: "proto že tomu chci"! To platí excellentně právě o panrealisaci: "čím ji dokazujete?" - : "tím, že chci být vším!" - jiného důkazu netřeba, - čímž není řečeno, že ho zde není.

12. "Geniálním" sebeklamem je svět; a je nejvyšším šílenstvím, milionkrát větším, než každé, s nímž se už lidí setkáváme; v tomto nezměrném stupni právě jeho nejúžasnější hodnota. Bůh a nejnepředstavitelnější šílenství jsou identica...

"Nevidět žádný problém nad sebou" je bezmála jen negativní vraz ludibrionistní věty: svět jest absolutní hříčka Své absolutní Vůle; je v jádru svým mou velkou pravdou: pojem vůle stojí nad pojmem pravda. Cítění se absolutním pánem nade vším,

¹ Viz strana 8, řádek 24, xzdola.

t.j. nade všemi svými myšlenkami, t.j. i nad t. zv. logikou; pouhé násilnické souverainní pohrávání s nimi, dělání s nimi, co je libo; cítit se pánem pravdy; "problém" - jen svůdný popud ke znásilnění; hledím na problémy, jako muž na ženu hledí, ji miluje; jako žena na muže hledí, jej miluje, tak hledělo na ně dosud lidstvo; mé velké novataurství zde; předpokladem překonání logiky v metalogiku, t.j. defikace alogicit, "absurdností", kontradikcí, na základě konsequentní, "divoké" skepse... Je-li jen jedna objektivní pravda mimo mne, - nade mnou, jsem do věčnosti v okovech.. Otrok - Pán - základní alternativa člověka; můj názor liší se ode všech tím, že činí člověka Pánem, t.j. absolutním pánem ducha, - toť jádro metalogického ludibrionismu; - Pán je u křesťana synonymum Boha. - Máte pravdu, že je to úžasné.

Zcela jistě zřel jsem před desetitisíci lety problémy nad sebou stejně, jako dnes každý p. Novák a Svoboda. V tomto životě, dokud nestanul jsem na nynějším svém stanovisku, viděl jsem je též nad sebou svým otrockým lidským, povrchovým zrakem temně vždy pod sebou; "byl jsem staven tím v jádru a temně vždy" - psáno v mém srpnovém listu.

Dvakrát podtrhl jste "kdysi". Rozumím-li tomu, značí to, že toto "kdysi jste zřel atd." je pouze jistý plachý předpoklad následujícího hlavního tvrzení, že "můj názor stojí na bývalých problémech atd. Tomuzo pak rozumím tak: usuzujete z tohoto "stání na" na stejnopodstatnost mého nynějšího a mého dřívějšího; otecského názoru, a redukuje te tedy mé nynější "vidění pod sebou" na dřívější "nad", činíce z onoho jen jakýsi kurisní speciellní případ tohoto. Já tvrdím: Nejen že vyšší povstává myslitelně vždy jen z nižšího, ale, ve smyslu polarit y a hlavně ludibriosity světa vše povstává ze svého opaku, - deň z noci, slabost ze síly, ohyzdnost z krásy, štěstí z neštěstí etc. Je zde ovšem v hloubce rozpor, ale kontradikcionistně ludibrionistní, t.j. věc dokazující. Můj nynější názor stojí na dřívějším opačném: tím je dokázán.

Od námitky: stojí etc. činíte další krok: tvrdíte, že s problémy, na nichž dnes stojím, dostatečně jsem se nevypořádal, soudíte, že zaujal jsem k nim "stanoviska", a to neodůvodněná. Rozumím tomu takto: zaujal jsem libovolně stanoviska libovolná, jedna z mnohých možných, bez odůvodnění si, proč právě je a ne

jiná; zvláště pak proto třeba zvát je neodůvodněnými, že ambicionují naprostou pravdivost.

S hlediska, že existuje, vyložena je mimo nás "objektivní pravda", jest essentiellně nemožno vypořádat se aspoň minimálně obstojně s jakýmkoli problemem, - poněvadž je celá tato věc pochybenou tendencí. V tom smyslu nerozřešil jsem si ani jediný problém- jsou tu podstatně nerozřešitelné, neřešitelné; stačích nutno zde beze všeho přeskochit, - z každé useknuté hydrčí hlavy vyrostou dvě, - na námitku, že jedná se zde jen o problémy kardinální, jest odpověď, že i jich je bezpočet; ledabylostí je všechno lidské myšlení, je člověk, je podmínka života: myšlení jest jednání, t.j. nepřemýšlivost, libovolnost, slepost, ledabylost; své problémy odbyli ledabyly filosofové všichni, - důkazem onomný bláznec, jímž dosavadní filosofie. Vypořádat se v skutku s jediným jen problemem značí poznat vše, být Vševědoucím.. Já vypořádal jsem se s jedním /sequitur - -, s jedním zvláštním a velmi zvláštně: jsou-li pak vůbec problémy?.. přeshěji: s otázkou absolutní skepse, nejistoty - volnosti; a došel jsem k resultatu, že problémů vůbec není, protože vše je pravda /neboli lež/ - sive Zář /neboli absolutní Temno../; že nic směšnějšího nad vážnou tendenci po rozřešování problémů; že všechny myšlenky jsou jen mou látkou k modelování, znásilňování, pohrávání si. Učinil jsem sfingu a zahalený obraz v Saidě svými loutkami ke hraní.. Ale tím se vše zcela, strašně změnil...

/Namítnete snad, že hledím všude /na př. tam, kde mluvím o skutečném vypořádání se jen s jedním problémem/ na předěť s hlediska příliš absolutního, metafysického, Vy, po kriticku, s hlediska realního, relativního. Ale před základní nejistotou, irracionalitou, nedokonalostí je každá relativní jistota, nepřeskakování, neledabylost stejně nicotná. A vše realistní jest jen relativní, úplně neúplné, animalní neboli stupidní, - antifilosofické. Jen v absolutně absolutním nazírání spočívá filosofie neboli metafysika. Snaha po absolutním vede všude ke strašným nedokonalostem, pro lidi směšnostem; ale vše reální - relativní je přede trůnem jejím stejně nedokonalé, pro bohy směšné, - jest jediná naprostá zdánlivost a zovou ji "realnost" - ; "jsi jen bludný poutník na zemi", píše Wertherovi Wilhelm; "a jste vy víc? odpovídá Werther; analogicky: "Atheňané odsoudili tě, Sokrate, k smrti!" "A je příroda". "Pravdy" nedosáhnete,

nepřiblížíte se k ní ani o píď, čiňte co chcete, - neboť není cíle toho! Nuže hleďte aspoň dosáhnout co největší grandiosity, - a tou je ludibrio-egosolismus, egodeismus.. Ale tím dostal jste "pravdu" pod sebe.. /

Analogicky platí dříve řečené o libovolném zaujmutí stanoviska. S hlediska "objektivní pravdy" je zaujmutí to, - ať už kžiklavěji nebo nenápadněji- neodůvodněné vždy a vždy vadou. Který kdy filosof je nezaujal? který přinesl lidstvu "pravdu"? a jakým dojmem to vše působí? odpověděno už: dojmem blázince. S hlediska ludibrionistního je zaujmutí stanoviska naopak příkazem, podstatou, samozřejmostí..; myšlení = čin, - rozhodnutí se pro něco určitého, libovolné, - volné.. Ovšem distinguishedum est: mezi takovým vznešeným, všekomandujícím zaujímáním stanoviska a mezi všelijakým zbabělým, ukvapeným, sebeklamavým. Nechci se absolvovat od druhého; co se základních a i jiných otázek týče, zdá se mně, že můj absolutně komandující instinkt, - který vždy, třeba temně, byl tím, co vládlo - , volil zpravidla sebe důstojně, t.j.m.j. přísně, logicky, spravedlivě; afektům nepodléhá; samozřejmě je při tom filosofie má něco na nejvyšší zárodečného /v. § 7/. *chávilka nepomůže za nebezpečí*
A. These: jsou jen mínění

Uváděné příklady mého zaujímání o věcích, věci spočívají v míněních o věcích - že je zaujmutím stanoviska? Řekl bych, že samozřejmou pravdou.. Rozuměti třeba pod ní vlastně totéž, co: svět je vědomí = myšlení - souzení, mínění, existimace, - vše au fond totéž! A že svět je vědomím /"substantia cogitas"/, je rovněž samozřejmo z četných důvodů, z částí a už dostatečně v knize mé uvedených; populární, při tom nejpřesvědčivější argument: naprostá nepředstavitelnost jiné jsoucnosti, než vědomí, - kdybyste zcela beze snů spal třeba celou věčnost - neznamenaloby to pro Vás absolutní nicotu, nebylo by Vám zcela lhostejno, zastavil-li by se tlukot Vašeho srdce, nebylo by to pro Vás zhola totéž, jako kdyby bilo in saecula saeculorum? - Není zde druhých /vyjma ludibrionistních/ možností, nestojím tedy tedy na stanovisku k problému, ale v problému.. Nejste dosud dšsti proniknut filosofickým idealismem, - hinc plurimae lacrimae... - "Stavíme". Jak slovo to myslíte, do nuancí vidět nemohu; ale nějak řemeslně jsem nikdy nestavěl. Řekl bych, že dospěl jsem ke všemu svým myšlenkám "intuitivně", kdybych tento protivný pojem "intuice" nepovažoval od

jakživa za jeden z nej povrchnějších a nej idiotš tějších; všechny myšlenky mají vždy současně dva zdroje, - třeba jeden z nich může být skoro k nerozeznání slabounký - : povstanou "samy sebou" z předchůzího agglomeratu mentálních stavů - a jsou vytlačeny na povrch "vůlí"; třetího zdroje není... Jsou-li zdroje ty čisté, vytryskne z nich myšlenka čistá a dobrá, - "povstane intuitivně", praví se v mnohých případech; v opačném případě povstane řemeslně, strojeně, "stavěně" atd. Čistě povstala ve mně i idea: Absolutum může spočívat jen ve vědomí Absoluta, - idea rovněž samozřejmá jako věta: proti větší straně v triangu lu musí ležet větší úhel, než proti menší; ani mne při její křišťálové samozřejmosti nenapadlo myslit na thesi: věci spočí vají jen v míněních o věcích, teprve později uvědomil jsem si snad příbuznost obou těch pravd. -"

B. Věta zní: "Bůh nepoznává, ví"; kdo ví, že vše, že absolutně všechny kontradikce jsou pravdou, ví vše a jest aspoň embryo Boha. - Pozor na slova: "že vše"! Že vše jest pravdou - Boží pravdou, Boží, Nejvyšším světlem; bylo vyřčeno už mnohokrát; ale nikdo nevyvodil z tohoto "vše" radikální, samozřejmé konsequence, tedy hlavně to, co následuje: že všechny kontradikce jsou pravdou. Odstrašil každého základ logiky: lex contradictionis; já považuju za zásluhu, že jsem toto idiozské strašidlo animality překonal svým kontradikcionismem, metalogismem, t.j. logickým nazíráním, basujícím na hrůzném faktu alogicity, tedy absolutní bezcecnosti logiky. Zde teprve počíná Boží filosofie, zde velké rozhraní, počátek nového letopočtu lidského ducha: překonání staré zotročující logiky.. - Ono "že vše" může zmírnit Váš dojem, jímž na Vás a na každého musí působit tvrzení, že všechny kontradikce jsou pravdou, na př. že tento papír je zcela bílý a zároveň zcela červený. Tvrzení to jest jednou ze zdánlivě nejbláznivějších vět mé filosofie..; ale Velkou Pravdu dlužno hledat vždy tam, kde se člověk zprvu s hrůzou a posměchem odvrací; čím větší posměch a hrůza, tím větší pravda strní tu před námi, zahalená oblaky.. Věta "opak všeho je pravdou" /silnější vyjádření kontradikce, že "všechny kontradikce jsou pravdou"/ znamená na př.: je pravda, že se země netočí kol své osy stejně jako je pravda, že se kol ní točí; tvrdím, že tomu tak je, doslovně, třeba v odlehlých, divných sublimních smyslech, jdu zde jako všude do nejkrajnějších krajností, - beze strachu, věda, že člověk při absolutní absurdnosti svého ducha

nemá co ztratit; poněkud více o tomto ve zmíněném listu dru . . .
o illusionismu! - Předběžně jedná se zde hlavně o problémy me-
tafysické a číře psychologické; zde mizí zdánlivá absurdita při
pohledu poněkud jen bližším. Vše je contradictio: vše je lež:
tedy i pravda = lež: tedy lež = pravda: tedy vše je pravda: te-
dy i všechny kontradikce jsou pravdou. Raisonnování samozřejmé,
ale nikdo nenachází odvahu k akceptování jejích výsledků a
konsekvencí; kdo však ji našel, před tím otevřela se neznámá
dementová království ducha, nadmyslení, budoucnosti. Hlavní dog-
ma dosavadního logického, t.j. zvířecího názoru: svět je z pola
přisitivní /pravdivý, dobrý atd./ a zpola negativní /lživý, špat-
ný.../; svět je Záře, - jedná nekonečná, uniformní Záře, Boží
Záře: hlavní věta metalogiky, t.j. logiky božské, - revoluce re-
volucí, stojící nezměrně nad "životem" a jeho dobytčí hodnocení,
"jednání" "zájmy".... Svět jako Zář! a klíčem do světa tohoto ne-
be je these: opak všeho je pravdou.

Prozatím dost o ní. Zřetelného však už dost vidno, že není
ona ona zaujmutím nějakého stanoviska, ale postulatem čiré lo-
giky, - vyšším výrazem nesporné věty: svět jest odporování si.
Mohl byste říci: mohl jste zaujmout stanovisko jiné: všechny
kontradikce jsou lži. Ale toť zcela totéž, co: - jsou pravdou.
Můj absolutní identismus; v končinách kontradikcionismu nemá
pojem "více stanovisek" vlastně smysl.

Oprávněnost nezřít problémy nad sebou stavím, jak už uvede-
no, v poslední instanci na základní větě ludibrionismu.

"Odkud vím - ?" - též odpověděno: protože these: v.k.j.p.
je kategorickým postulatem "logiky".

Nádherně konsequentní a nádherné je to, co následuje: je-li
opak všeho pravdou, pak je pravdou, že opak všeho není pravdou.
Dotkl jste se vnitřního nervu mého konsequentního kontradikcio-
nismu: odpor kontradikcionistu nevyvrací - dokazuje jeho věc,
- leží to v jeho podstatě; jste na prahu metalogismu - něčeho
ovšem, co se dosavadní logice zdá absurdním..; ale jiná athmo-
sfera, jiné plíce; a do labyrintů dalších Vašich námitek a
odporů - musíte vniknout sám, - věc nenechá se téměř vyjádřit
často, tím méně druhému pochopitelnou učinit. Cesta k Volnosti
zde! nenechat se ničím odstrašit, ani svými pochybami ani nej-
kolosalnějšími "absurdnostmi", tím méně ušklibáním hlupců; jim
možno jen říci, chceme-li kondenscendovat: "nedávejte vinu mně,
obraťte se na svět neboli myšlení, které je absurdum, kontra-
dikce, sofisma od narození; já jsem svět nestvořil, - - třeba

stvořil jsem jej Já. -

10. Nevěda, co právě nejvíce přál byste si zvědět, rozhodl jsem se podat zde jistý extrakt svého filosofického názoru. Co nejkratší, nedokonalý a neúplný, suchý a temný; jistě Vás neuspokojí, these jako budou se Vám asi zdát násilnými a libovolnými, málo významnými, málo originálními...; z části bude to klam...; jednotlivosti mé soustavy jistě, - jak bývá - více by zajímaly; však nutno podat předem nejvšeobecnější. Obtíže, spojené s podáváním extraktů takových jsou téměř nepřekonatelné, extrakty samy nezáživné; a nic příjemného ukazovat sebe jako vylišovaný květ, mňaili, skelet, stín, které divák zamění více méně za mne vlastního.. Naději se však, že najdete tu aspoň několik objasňujících paprsků a že nakreslíte si snad už, s pomocí všech dříve Vám ukázaných úlomků mé filosofie, jakýsi miniaturní, nejasný a necelý, ale přece jen trochu podobný její obrázek. Jinak - nutno čekat.

-

Pro kruhovost světa neboli myšlení jest jednotejno, odkud filosofie vyjde; a opakuju, že nutno se vždy pro východisko své libovolné volně rozhodnout, odhodlat.. To, jež zvolil jsem zde, jakož i následující linie postupu nejsou tím nejlepší; i operatorské povaze ludibrionistního egosolismu neodpovídají; jsou však relativně přístupnějšího; Počáteční these vyžadovaly by ovšem, - vzhledem k oné circulositě řetěza myšlení - , předslání četných mých logických, noetických, metafysických doktrin: tak kontradikcionismu a metalogismu a existencialismu, tak axiomatu "svět je vědomí", tak vytýčení a podepření egosolismu a j. Ale k dobrému pochopení těchto praemiss třeba by bylo praemitovat recipročně ony východiskové these, - jejich konsekvence; svět je kruh. Možná celku porozumět teprve po celkovém orientování se, teprve celkovému pohledu s bůry. -

Muže vycházím od otázky: Co je toto vše? /platí za nejvlastnější světový problém, - ale možná se dříve - dále tázati: existuje toto vše? nebo: má otázka: co toje? vůbec smysl? - atd./ Jediná poctivá konečná odpověď: Absolutní, podstatná nejistota. /Ne praktická, relativní - vzhledem k člověku - odstranitelná: ale nejistota vůbec - vzhledem k Bohu - , nejistota jako to, co jediné dáno, jako věc o sobě/. To znamená, hluboce: Cokoli - volnost...; svět je quodlibet. /Jak ze slova "libet" již vysví-

tá, vystoupila zde vedle "intellektualního, druhá polovice světa: vůle./ Svět je quodlibet = je to, co z něho jeho vůle k d y - k o l i m í t i chce. /Nic není mimo svět; tedy ona vůle musí být jeho součástí, - a hloub: svět a vůle jsou identice a zároveň něco od sebe nutně odděleného, - ludibrionistní dvojjednost -; možno říci stejně: svět je to, co sám ze sebe mítí chce, jako: vůle je to, co sama ze sebe mítí chce.../ Avšak these tato jest jen jiným výrazem pro větu: Vůle je všemocná, - neboli prostě: jest "Bůh", jest jen Jedno, Absolutní, Summum, Zář, - a nic mimo to. /Sr. Spinozovo pojetí Boha - "substance"...; není též bez zajímavosti srovnat postup tento s procedurou Descartesovou: jako já i on vychází ze skepse, jako já přese své "quodlibet", tak on přese své "je pense" etc. dochází bezprostředně jako já jedním skokem k Bohu; však má skepse je daleko vážnější a propastnější než jeho, mé quodlibet logičtější a nevyvratnější než jeho je pense..., můj Bůh daleko božstější, než jeho../ Konečná formule pro celý tento myšlenkový celek, rozřešení "světového problému" je má základní věta ludibrionismu: Svět jest absolutní hříčka Své Absolutní Vůle.

/Je naprosto samozřejmo, že pod "světem" myslím to, co jediné je dáno /neboli, co totéž jest: co jediné je mně dáno/ myslitelno: mé vědomí; - že v ně spadají všechny ty mihotavé myšlenčičky, zvané "hvězdy", - je poznámka pro osly, jimž snad někdy padne papír tento do ruky. Mé vědomí které tvoří svůj samostatný, aseitní svět, jenž nepotřebuje k vysvětlení svému fantastickou, nesmyslnou, degradující hypotese, že existují ještě vědomí jiná; pro jehož unicitu naopak mluví přčetné důvody všech možných druhů. Věta: S. j.a.h.S.A.V. nemůže též mít jinak smyslu, než v mohutnějším znění: Svět je absolutní hříčka Mé Absolutní Vůle, - již z toho prostého, hlubokého důvodu, že vůle mluví vždy v první osobě: chci! nikdy chce! - jsoucnost dvou já je horední nonsens - -. Svět - toť vše: každá částka, jeho musí tedy mluvit: s.j.a.h.M. a V., - ale nemohla by, kdyby, per absurdum existovalo více vědomí, více já; rovněž nemohou tak mluvit heringové naložení v sudě - -. Egosolismus je podmínkou ludibrionismu, - ale zároveň je ludibrionismus jedním z důkazů egosolismu .. /

Zde nechat se, z procedenčních důvodů, dělí můj myšlenkový proud ve dvě ramena,.. Svět a Vůle jsou hlavní momenty ludibrio-

nistní věty; fundamentální je však Vůle sc. Bůh, - její zkoumání bude hlavním proudem; zkoumání světa, sc. pouhé "látky" Boží sub specie jeho hříčkovosti - proudem pobočným. Delleni rozeznávali tři oddíly filosofie, - zvané jimi nejvíce: logika-fysika-ethika. Mohl bych do jisté míry nazvat dosavadní nástinek logikou /naukou o základech ducha/, následující teď pobočrameno fysikou /naukou o světě/, potomní hlavní rameno ethikou /naukou o Bohu/.

A. Formulace: Jak vypadá svět a všechny jeho jednotlivosti ve světle pravdy, že vše jest jen hříčkou?: Boží hříčkou, souverainní Boží Hrou, sublimně spirituálně vše znásilňující, v nejdobrodružnější formy proteovsky metamorfosující, zdvoj - zeseterosmyslňujícím, v hrůzná překvapení šíleně zanrocujícím, ve smích a farci a bouffonství roztavujícím, aprilem vodícím, do nekonečna klamajícím - ? /pojmy "hříčka" a "šaškovství" jsou nerozpojitelná, i slovo "ludibrium" značí "hříčku" a "šaškovství" zároveň/. Bližší recherches v této nesmírně objemné látce jsou zde nemožny; přenechávám zatím Vám, abyste se při všem tázel: v čem spočívat může hříčkovost toho? a teď: věc tato, jakožto hříčka, jest - - co? Bude to snad pro Vás zajímavější, než kdybych sám své náhledy o tom před Vás vykládal. Dojde se zde k novým poznáním a resultátům dost interesantním. Věci se změni, nový zlatý svět vyzařuje féericky ze starého šedého, jenž zove se otroctví, zvyk.. Druh vnitřní slunce plane v něm, o to jasnější, než slunce světa starého, ož zářnější Sirius než Helios. - Nejpodstatnější část této mé kosmologie tvoří vyšetřování nejzákladnějších ideí se stanoviska hříčkovosti; zde teprve dojde se k nehlubším a nejsmělejším logickým, noetickým, metalogickým, metafysickým koncepcím, které jsou předpokladem ludibrionismu, - svého předpokladu - /v.s.8,ř.20 atd s d.1/1 Nutno mít zde všude na vědomí, že lud. sáhá co nejdale, nejbezohledněji, necouvaje před nejhroznější "absurditou", - vida v ní svůj element; - tak na př. statuuje, že, jelikož v e je hříčkou a šaškovstvím, je hříčkou a šaškovstvím on sám, - avšak i tato konkluse, - avšak i tato - a kam to vede?..... Patří k jeho podstatě, že usí sám sebe egovat, byl by vyvrácen, kdyby sám sebe nevyvracel, - tož jedno tajemství kontradikcionismu, etalogismu, "absurdismu".. Podobně neguje i jsoucnost sama i egotismus i Boha - - V takovýchto strašných podzemních

1 Viz str. 25, řádek 17 zdola.

labyrinthech z labyrinthů je tedy nejvnitřnější království ludibrionismu. Pro dnešní lidský zrak všude tam temno a nesmysl a směšnost; pro nový, božský nové velké světlo a moudrost a nejčarovnější, nejdábelštější krásy; a vše, co nazváno dosud moudrostí, změnil se tam v temno a nesmysl a smích, leží daleko za...; základy vzlétly do výše, vrcholy klesly nejnižší. - Z těchto infern, kde svítí jiné, pohádkové, paradoxní slunce, noří se ludibr. dále na náš povrch; přes uchopitelnější již, třeba stále nejabstraktnější problémy ke konkrétnějšímu a konkrétnějšímu, ukazuje všude souverainní, ničím nepoutající se Boží Prů jako nejvnitřnější jádro a mysterion problému a věcí. No - námatkou: problem: je vůle svobodná? o nějž si tolik bláznivých vážných vylámalo zuby, řeší se takto: zároveň zcela jest a zároveň naprosto není, - věčný humbug, chytající se s výší máloměšťácké lidské logice; podobně problémy nekonečnosti a atomicity, egoismu a morality /chci tím říci: mystického žití ve všem/ atd - všude jádrem - Žert; problem bolesti: nejdůležitější, nejvzácnější, pozitivní faktor života - a zlo o sobě; tajemství, čím hudba tak ohromně působí?: au fond ničím - a součtem dalších mnohých nicek; význam života: honba za stíny a strkání si jich do kapes, hraní v karty bez karet v ruce, jablka Tantalo-va, balvan Sisyfův, sud Danaid, kráčení mezka za otopí sena, kterou Ital před vůj připevnil, aby zrychloval jeho chůzi atd.; kosmos setrvávající právě z třpytných kouliček?: Dětská hra, ti-těrná a šílená a blbá a - božská právě proto, že právě ona je tak gigantická; člověk?: zvíře zároveň nejvyšší a nejnižší, - jako genie zároveň nejvyšší a nejnižší člověk - - -

B. Deologie neboli Boží praxe. - Analýsa pojmu "Má absolutní Vůle". Vyvstane titanská idea mého "Loha", - Summi, Absoluti, Všeho, Victoriae Aeternae, Nihilentis, Cíle, Monstrorum Monstri, Záře, Suisplendoris..., - nejlépe však vyjadřující pojem Boha tím, že ponechám na papíru větší kus prázdný. - Vymezení jeho mně teď prominete; jen dva z hlavních momentů uvedu.

1. Můj Bůh je to Nejvyšší, protože je to nejnižší; Záře září, protože absolutní tma, Vše, protože Nic, Pravda, protože Lež, nejvyšší Bláženost, protože nejvyšší Utrpení, Dokonalost, protože Ubohost; jeho praedikáty jsou na př. pes, svině, idiot, fripon, merde... 2. Zkoumajíce pojem Boha najdeme jakožto vlastní jeho jádro a podstatu - pocit Svého Božství; a zde též dojdeme ke konečným resultátům. Bůh spočívá zcela v cítění se Bo-

hem, - toť jeho nejvnitřnější tajemství. A dojde se k v sledku: pravda pravda nespočívá v myšlence "jest Bůh", nýbrž "Jsem Bůh:" velmi důležitá to distinkce, - velké smíření myšlenky a cítění /i vůle/, theorie a praxe, objektivita a subjektivita... Jelikož cítění se Září všech září může být jen bezmeznou láskou k Sobě, je pramysterion, je slovo slov - Sebeobjetí..., precisní to název Boha.. Strašný vír pocitu "Jsem Bůh" je Sebeobjetím; je dosažení všeho, je totéž, co věta: svět je dokonalý, - ničeho teď a po věčnost netřeba, vše stojí.. Jelikož však pojem Bůh je příliš vagantní a v eličím zapáchající, dosadil jsem místo něho pojem Suisplendor: Svá vlastní Zář /t.j. zář bez těla ji vyzařujícího - illuse pouhé..; svá svatozář Sebeoslava, hymnus na Sebe, t.j. ludibrionista: hymnus na hymnus na hymnus in infinitum.. / - pojem který je podivuhodně výrazem nejen Sebeobjetí, ale i pravdy, že Bůh spočívá v cítění se Bohem. A dospěl jsem k nejvyšší vůbec větě filosofie a všeho -: Jsem jen Má Zář. -

/Ona zahrnuje v sobě vše; ničeho mimo ni netřeba. I ludibrionistní věta jest jí podřaděna, jsouc jen výrazem jedné stránky Svězáře: všemocnosti; hodí se však pro člověka nejlépe k poznání světa, - její světlo jest ještě viditelné zrakům; nejhlubší tajemství všech věcí možno ovšem najít ne v hříčkovosti, ale v "Mé Záři", - ale poznání to je transické, nadzemní, člověku jen nepatrně přístupné. - Ve slunečním vědomí: J. j. M. Z. a v ustavičném sebeaffirmujícím nacházení této Záře v každé své myšlence /neboli "věci"/ je nejvlastnější podstata, bytnost, činnost Boha; již i "věčné vítězení" je v jistém smyslu jeho allotrion, - jichž dovoluje si bezpočet... Stínová Boží Praxe jest i člověku možná. On může být, zcela být, - a to nejúžasnější má doktrína, již v tomto životě Deus, creator omnium! I on může si děsnou větu: J. j. M. Z. vštípit in succum et sanguinem, že stane se ona dominující; i on může tu a tam, kdy chce, vidět Záři tu zčadlét se matně na všech jednotlivých věcích; - zvláště rozhodl-li se neuzavírat s životem kompromissů, t.j. pro rybnou smrt v Boží Praxi. Tři jsou hlavní momenty B. P. u člověka /neboli tři hlavní příkazy mé ethiky/ : 1. Přejití láského já v Boží Já. 2. Intangibilita vším, co se děje: adiaforia a ataraxia, nepřání si, nebání se, cítění všeho a necítění ničeho, vidění všeho mimo sebe /protože v sobě, - - přísné rozlišování mezi Svou Vůlí, svým pravým Já, - a všemi myšlenkami - věcmi = hračkami, které tato mohutná,

strašná metafysická nestvůra: ludibrionistně jen abstraktní Vůle vidí zcela mimo sebe, pod sebou../ ; zánik všeho animalního hodnocení, místo jeho otázek všude jen heroicky jedna prostá odpověď: jen Má Záře je tato a tato věc! 3. Sebeobjetí: stálé spočívání ve své metafysické nádheře a tajemstvích, rozplývání se v sobě, exotické opojování se sebou, sebeaffirmování, věčné vítězení, pohrávání si vším. Ve světě: J.j.M.Z. vše to troje obsaženo: "Přejití" již ve slově "Mé", intangibilita v "jen", sebeobjetí v "Má Zář" a vůbec ve všem. - Před lety provozoval jsem Boží Praxi vášnivě zběsile, na konec ne dost úspěšně, protože kompromisně s Životem: pro sebevraždu Boží Praxi jsem se nerozhodl; přes to byla by mne třeba kompromisní, vedle k smrti, kdybych ji prozatím nebyl přerušil. Praktikuji ji teď jenom stísně, schematicky, pod parolou, - jak v létě napsáno, - Síla! - Něco to je, - aspoň embryo nejvyššího; s vegetováním na zemi nechá se to smířit, možno při tom i růst, až nabude se nová síla k Nejvyššímu./ -

Jsem Vám ještě dlužen dokončení minulého dopisu, resp. pokynů vzhledem k Vašemu stavu. Ale poněvadž, - jak jste se mnou souhlasil - ,byl první z nich "ranou do vzduchu", bojím se, že bych se i následujícími kompromittoval a vyčkám Vašich dalších projevů.

Ještě jednou: odpusťte, že tak dlouho nechal jsem na produkt tento čeket, - avšak stav můj byl poslední dva měsíce v každém skoro ohledu špatný, Jsem Vám i dále k službám a přeju si vše, by všude před Vámi krácelo vítězství!

Libeň, v listopadu a prosinci 1916.

Ladislav Klíma

Drahy příteli!

Odpusťte, že odepisuju ne hned a ne tak, jak jste si přál. Odkládal jsem list tento v naději, že budu mít čas a možnost, napsat Vám něco obsažného a obšírného, - nešlo to a v nejbližší době nepůjde. Jsem příliš zaměstán, nyní hlavně žurnalistickými pracemi, takže ani projektovaným filosofickým dílem nemohu se zabývat; hloupé to, ale nutné.

Jen několik nejvšeobecnějších vět o mně. - Řadu let spočíval jsem v "jistotě", jak co se theoretické filosofie tak co se praxe týče. Jisté pochybnosti, jež se občas vynořovaly, zaplašil jsem vždy brzo jako dotěrné mouchy. Ale letos zjara nestalo se tak, - pomalu vryly se do mne jako klíšťata, pronikly mne, - a asi 4 měsíce ztrávil jsem hlavně v zuřivém zápolení s nimi. Vyhrál jsem to na celé čáře, - kol 8. srpna; jsem spokojen. Dostal jsem se všude dál a výš, než jsem byl dřív. Co jsem na počátku proklínal, zasloužilo být žehnáno; tak tomu ostatně ~~vždy~~ vždy. Vše, co nás ruší, ruší nás jen z klidu, každý však klid jest jen "leností", nevyvinutím energie, jaká nám možná; nic neruší, nic neškodí. - Pochybnosti ty vystoupily jak v oboru "theorie" tak praxe. V této bylo dříve mou parolí, jak víte, - "Síla!" Dobrá, ale ne nejlepší. Přílišná koncesse animalnímu životu, - nutná absolutnost. A pak nebyla mezi touto praxí a "theorií" identita. Nutno jest jen Jedno; já musí být světem; rozluštění světového problému už praxí. Dosáhl jsem této identity koncem jara, - dosáhl jsem jednoho Slova, které je vším, které je mým jménem, teď a po smrti.. - Ale pod touto Jistotou, o níž v hloubi nikdy jsem nepochyboval, vyskytly se v červnu jisté theoreticko-filosofické pochybnosti. Ty musily být odstraněny, než mohl jsem oddat se vytoužené, nové, vyšší Praxi. Jednalo se o dosažení absolutní "noetické" jistoty poznání, jež musí být zároveň absolutní nejistotou, obého duch, Bůh současně nezbytačně potřebuje; o dosažení Nadpravdy, která by byla zároveň pravdou a lží. Problem trochu těžký, ale Bohu, je-li jím, musí být i nemožné možným. Dřívější mé Rozluštění, které mně po 10 letech stačilo, ukázalo se neúplným. Dalo pořádnou, romantickou práci, než se zdařilo, dosadit něco vyššího na místo toho. Těší mne, že se to stalo v den /8. 8./ a hodinu, dřív k tomu určenou, za okolností krajně nepříznivých... Nabyv Jistoty věnoval jsem následujících několik dní konečně Praxi. Slo to lépe, než kdykoli dřív; Nejohrovnější

vstoupilo do značné blízkosti; a seznal jsem, že je v tomto mém životě dosažitelná zcela. V některých půlhodinách byl jsem Hotový, byl jsem Hotovostí. Bloupe dost, že jsem v nich, jak jsem měl chuť, nepřesehnul tento lidský život. Od té doby se v jistém smyslu nudím. Stav můj nedovoluje, abych vyvodil konsekvence vítězství, - nedovoluje bezstarostné Boží Hraní si, Boží Smích; musím to zas nechat dřínat. Člověk dochází cílů unaven a rozdrásán, že z nich málo má; tím méně, čím větší byly; "tvé plody, Zarathustro, jsou zralé, ale ty nejsi zralý pro své plody": ale pro Plod není člověk v tomto životě zralý nikdy... Můj život je teď hraním si, dětinským a zívajícím, ne Božím. - Promiňte, že právě to, co by Vás nejvíce zajímalo, hlavně asi ono "dosažení absolutní jistoty a Nejistoty zároveň", t.j. definitivní rozluštění světového problému, poznání Samozřejmosti", - zde schází. Ale bylo by třeba dlouhého traktátu, aby to bylo aspoň naznačeno. Úlohy jsou zde nížím - když celek sám může být jen úlohou. Dojde-li ještě k tomu, že to sepišu pro projektovanou knihu, dám Vám to. - -

I Vaše nemoc sloužila jen k tomu, aby vyrušila Vás z klidu a dovezla o kus blíže k Vaším cílům. Váš klid: toť vášnivý, zimničný rotování myšlenek kol sebe, t.j. krajní neklid; Vaše činnost: toť zladění chaosu, ulehnutí vírů, ztichnutí větrů, azur, přímočarý pohyb - síla - Klid.. Nevytýkejte si "lenost": toť pojem vulgu, toť sobecky morální jeduplné odsuzování druhého; dívejte se na Sebe očima vlastními, ne očima Svého opovržení hodného nepřítele! Není lenosti, vše je činností, svrchovanou činností; ale ne vždy činností účelnou a silnou. Váš největší nedostatek je z exuberance vzniklá vnitřní nerozhodnost a horečné oscilování a víření. Vytýkejte si nevyjasněnost, neracionálnost, neodhodlanost, nevytrvalost, neželeznost, nedostatek roztínající síly! A nejen vytýkejte si! dejte si sílu tu! dejte si pevně uchopující pěst, pěst vše rozptýlené pevně svazující! učiňte ze svázaných rukou ruce svazující! Uchvatte jednotlivé části Svého ducha, kde nejtepleji cítíte, možnost plodných vítězství, - jinak lhostejno, které to budou! - a modelujte je, organisujte, něco určitého, uvnitř i zevně, z nich vytvořte! a po časech vykrystallisuje se i duch, jako celek sám sebou v něco určitého, jasného, radostného. Dát si sám sílu, jen vůlí svou vůli, je stejně těžké jako překrásné; nestává se to téměř nikdy; i chvátá člověku na pomoc vnějšek, hlavně utr-

pení; ale "pomoc" - jedno z nejošklivějších slov! Vaše nemoc dala Vám, myslím, silné rozhodnutí k energické činnosti; ale nedala-li i jasné vidění, prostředky k realizaci, - přijde brzo zas nějaký nový pomocník..., - nebude-li vaše síla dost, aby se bez něho obešla. Nejsilnější rozhodnutí brzo ochabne, není-li hned s počátku podepíráno vítězstvími. Několik dobrých vítězství potřebuje Vaše vůle. A k nim potřebuje především koncentrování se, - to je už skoro totožno se silou.

.....
Velmi často na Vás s nejvřelejšími sympathiemi myslím... Jsem tak rád, že choroba Vaše dobře skončila.. Pozdravuju uctivě milostivou paní. A těším se, že brzo zas uvidíme, - tolik se mně stýskává po našich rozhovorech!

Vždy Váš

Vysočany 2. 9. 19.

Ladislav Klíma

Má praxe / od žlet nezměnná /

2. 2. 22.

Soustředí se v jednom slově, vyjadřujícím myšlenku myšlenek, stav stavů: Jsem Naprostý = to, čemu se říká Bůh, t.j. superlativ všech superlativů; nemyslitelné člověku v celém dosahu a rozsahu, ale velmi značně tušitelné; scházejí slova: Nejvyšší, Největší, Nejlepší, Nejzářnější - všechno nic proti tomu Tušení. ..Lidstvo to vždy větrilo v pojmu Boha. Nevědělo však, že Bůh = Jsem Bůh, - poněvadž nemožno zhola nic odloučit vskutku od pojmu Ego; kde kdokoli spojoval s ideou "Bůh" intenzivní, vznešenou představu, stalo se to samozřejmě jen proto, že vmíchal do toho své já; každý nad člověkem vytýčený idol je člověk sám, a jak už to otřepané: homo creavit Deum ad imaginem suam - praví.

Ono slovo nesmí být žádné běžné lidské; jinak otrava! Nazve-me si je zde, namátkou, třeba Vigodasi /zkratka V/. Vše v něm obsaženo; "netoliko", co patří k filosofické praxi, ale vůbec Vše. V. je mikrokosmos. Kdo by je dovedl stále si vyslovovat a spojovat s ním vždy intenzivní ideu, nepotřeboval by nic víc: byl by stále, pokud u člověka tak možno, Bohem, - třeba ovšem Deus minoris gentis. Je to prozatím nemožno. Nutno tomuto slovu bližším systémem napomáhat. Ecce můj:

V/jeho mentální, eventuálně i více méně fyzické vyslovování/ je základnou jeho. - Z nouze stačí i to k ustavičné elevaci. -

A teď: prakticky třeba při Boží Praxi rozeznávat tři momenty:
1. Vlastní vědomí "Jsem Bůh" /V/ - Sebeobjetí - věčné Dovršení a Klid a Zář, 2. To, co je jakási /pro ubohého člověka - animala/ předpokladem toho /pod tím/: Lhostejnost, Opovržení vším, Nedotknutelnost cizím, stoická adiaforia. 3. Co je "nad" tím: co následuje jako appendix: Sebeaffirmace ustavičná, souverainní Pohrívání vším, Victoria Aeterna, - stálé tvoření světa z Ničeho... - Jako čtvrtý moment přistupují k praxi jisté taktické /pro člověka/ necessity. - Ve V je ovšem obsaženo jak Sebeobjetí, tak Lhostejnost, tak Sebeaffirmace, tak 4. moment. Ale v praxi nutno člověku tyto momenty podškrtnout. - Vzhledem k tomu tedy celkový systém můj:

I. V

II. 1. Vítězit jen! 2. Nic to vše! 3. Jsem jen Má Zář. /Vše jest jen Má Zář/, 4. Kde tři pravidla, o nichž za chvíli blíže.

- Ale vše to vyžaduje jistá vysvětlení- :

a/ Pořad v mé praxi jest pozmeněn: dříve přijde Sebeaffirmace než Lhostejnost. Lutně: po každém pocitu Mé absolutnosti, /který je jednou provždy základem, primum/, musí nastat vždy ihned spečetění toho Sebeaffirmací, Věčným Vítězením, - směš-
no by bylo, postmittere vždy odůvodnění, proč jsem absolutní. Toto odůvodnění, scil. Lhostejnost, musí sloužit, tu a tam jen, - jako něco samozřejmého, ale člověku cizího, být vytaženo, aby v sesílilo, krev mu do žil nalilo - u člověka trpí bohužel v vždy anaemií.

b/ Co se II. 3. týče, je to určitější vytýčení V; je to jeho nejvnitřnější jádro / a nejtíže praktikovatelné - - ale přece/; je to Sebeobjetí Sebeobjetí. Idea V je přespříliš široká - Mikrokosmos - řekl jsem, je tedy v praxi záhodno něco určitého z ní vytýčit. Je-li maxima - Jsem jen Má Zář - prakticky pro člověka nejvhodnější, zůstává mně dosud otázkou. Maxima: Zář to vše! - jednodušší - sloužila mně solidněji.

c/ Ony tři maximy /II. 1. 2. 3./ jsou trochu nezvykle vyjádřeny. Jen následkem dlouholeté zkušenosti. Na př.: má-li při vyslovení takové paroly vyvstat slušná idea, musí slovo, na němž hlavní důraz, vysloveno být nejdříve /Zář to vše! Nic to vše! - místo Vše jest jen Zář, vše jest nic, stejně místo: Jen vítězit!: Vítězit jen!/. Dále musí býti taková hesla co nejvíce stručná...; - ale naopak zvolil jsem pro slovo všech slov slovo čtyřslabičné - čím delší, tím více možnosti, aby idea měla čas na ně se přilepit.. Ale kdo může o tom mluvit!

d/ Vítězit jen! nejpraktikovatelnější z příšerností, animalitě cizí, které mohly by být parolí Sebeaffirmace. - Nic to x vše! - osvědčilo se u mne též jako neklehčí parole Lhostejnosti. - Myslím že jsem Vám kdysi napsal, jaký je význam maximy: Jsem Jen Má Zář: Jen má gloriola, jen hymnus na mne, t.j. hymnus na hymnus na hymnus atd. Jádro světa; paradoxní a absurdní; proto pravdou.

e/ Při II. 1. rozeznávám několik podpravidel, - tři - aby člověku bylo Věčné Vítězení pokud možno umožněno:

✓ Co je vítězství? dosažení cíle. Umět vždy dosáhnout cíle, který právě mám: v tom vše: zdraví, štěstí, boží požehnání. Vítězství jediné hojí, jediné břeje, jediné činí vznešeným; je všelék; je vše; proto je Bůh Victoria Aeterna. Otázka, jak to

ušet: pro člověka nejdůležitější ze všech. Věc dobré metody.
Nemožno se zde o tomto ohromném tematu šířit. Musím jen říci,
že parole má zde prostě: Cíl! Já s tímto slovem spojuju už ideu:
Cíle dosáhnout! - a co důležité: cíl, který právě temně mám, si
světlem najít. Je totiž příčinou největší části slabosti, haesi-
tací, oscillování, že nevím, co je právě mým cílem, co je pří-
činou mého trouble.. Řeknu-li paroli: Cíl! - nejdříve úsilně
vyjasním si, co chci /rozumí se, že jde tu ponejvíce o čiré in-
tellektuální cíle, ne o všelijaké praktické svinstvo, které
žádných method nepotřebuje, stejně jako pes nebo želva, při sv
svém jednání/; dále: znám-li, co chci, - druhý stupeň: myšle-
ním najít prostředky k cíli: celou věc hledět vidět; vidím-li
ji, vyvstane my lenka - rozhodnutí /celek jsou tato dvě slova
už/: toto je pravá cesta k cíli /jsou zde ovšem ještě strašné
nuance/; a dále: toto rozhodnutí proměnit v čin. Toto troje -
toť silné jednání / u lidí odehrává se to vše instinktivně/.
Možno první /najít cíle - / s druhým /prostředky k němu a
nalezení jich/ spřáhnout v jedno: v myšlení, - a vedle toho
postavit třetí: čin - : Mysli vždy jasně o celé věci - a to,
co se ti nejlepši zdá, rázně vykonej: toť celá "energie":
"Alles kann der Edle leisten, der versteht's und rasch ergreift"
/Goethe/. Člověk musí, může se stát jednacím masinou. Slovo
Cíl stačí u mne tak dost k tomu všemu. Nevítězí se vždy - ale
jaké pocity božskosti vyvolá třeba jen jedno vítězství! Ostat-
ně illuse vítězství je též vítězstvím; viz II. 4. Jest - ale
tema je nevyčerpatelno. -

β / Hlavním prostředkem vítězství, hlavně ve vyšších sférách,
je dobré myšlení; a to v těch vyšších sférách tak "často" - ha-
ha! - selhává! Obvykle jedná se v těchto mlžných chausech jen
o trochu jasné myšlení /zde je nutně myšlení komandováno abso-
lutní Vůlí/. Moje parole zde je prostě: Věc! /V těchto oblas-
tech uchyluje se duch obvykle zcela od věci...; praktické pra-
se neodchýlí se od ní nikdy/ Nemožno zde více se šířit./Důleži-
tá podpravidla zde: 1. které je mé thema? 2. Myslit o zdánlivě
nejmlhavějším logicky přesně! 3. Co největší úsilí! /

γ / Jen mým plasmatem je vše! Na vše, vše, což lidí znepokoju-
je a drtí hledět jen jako na plasma, Bohem mu dané, aby se smí-
chem je modelloval dle Své Boží Libovůle. Úplná božskost. Lhos-
tejnost už v této maximě - sloužící jen k sesílení, k nezapomí-

nání maxímy: Vítězit jen!

f/ Ad II. 4. Ona tři slíbená pravidla: 1. Signum. 2. Podškrtávání stále v praxi II. 1. /Vítězit jen!/. 3. Jakékoli prakticky filosofické idey. - Ad 1.: Plné dosažení cíle, vždyc-
ky, je člověku nemožno; Victoria Aeterna je řemeslo Boha na nebesích. Ale je možná člověku z valné části - hledí-li na vše filosoficky; je mu možno být pánbíčkem na zemi. Prostředek jak každé nedobyté vítězství, ~~xx~~ každé odražení i porážení proměnit rázem a lehce ve vítězství, toť ono "signum". Je to jakýkoli pohyb tělesný / mávnutí ruky, trhnutí hlavou, stisknutí rtů, pohyb palce u nohy atd./, který znamená Rozkaz: Amen! dekretování, že to co se právě stalo, ať to byl úspěch nebo neúspěch, bylo dobré, na př. už proto, že se to stalo; znamená vždy sebeuspokojení, spočívání v každém okamžiku jako ve věčnosti.. Předpokladem jsou mnohé filosofické pravdy, - na př. porážka je vždy illusí /sub specie aeternitatis je každá "porážka" vítězstvím/, fakticky je vše Vítězstvím, Září, částí Boha; nebo: vše je kdykoli tím, čím to mít Chci atd. Signum je jen petrefaktem nesčetných takových poznání: do té míry, že kdykoli učiní člověk takový pohyb, ucítí vždy uspokojení, má pocit vítězství, Stanutí, Absolutnosti - - . Myslím, že ani Deus in coelis se bez nějakého ~~Signa~~ Signa neobejde, stejně jako bez slova slov /V/ ne; deulus in terra potřebuje ho "jako soli", provozuje-li Boží praxi. Musí si uvyknout užívati tohoto ušlechtilého surrogatu Vítězství stále; i po Vítězství skutečném: to je signem dovrcholemo, slavnostně zpečetěno, zfilosofičtěno, Signum je krátce pocit /třeba temný/ Své Absolutnosti, Božskosti všeho, s jistým gestem už nerozlučně srostlý. - Co jsem o tomto podivném předmětu řekl, je nanejvýš málo, ale kdyby toho bylo stokrát víc, nestačilo by to tomu, kdo to sám nezkusil a bylo by mu to tím směšnější. Ale experto crede nuperto. - Ad 2. Člověk v hlavním aspoň nejdimensionellnějším oddílu Boží praxe, t.j. v sebeaffirmujícím Jen - vítězení, strašně snadno umdlévá; aby se tak nedělo, nutno zdrazňování, stále a stále, tohoto bodu: pevnou vůlí každou minutu, při všemožné příležitosti, nějak zvítězit: to je oním "podškrtáváním" - prakticky velmi potřebným; vždyť každé vítězství je lampou, ozařující jistou dobu i po zhasnutí, celou duši, a uscopňující ji k Božskému, přeměňující ji, činící zdánlivě téměř nemožné lenoukáním samozřejmým, samo-sebou-jdoucím. Ad 3. Jak řečeno, obsazeny jsou ve V všechny

prakticko-filosofické myšlenky. Ale při stálém jen jeho vyslovování předně neobjevují se téměř nikdy myšlenky podrobnější - a přece k praxi nutné; a za druhé i idey nejvšeobecnější druzí se se slovem tím zpravidla nějak schematicky - v jistém čase vládne vždy nějaká - a ne vždy nejúčelnější - nemá to dost žádoucí životnosti. Tomu čelí bod třetí. Nutno za různých okolností vyvolávat v sobě idey, okolnostem přiměřené, - co možná životně; lépe bez určitých parol, ale i pomocí jich; idey, které mohou patřit k nejvšeobecnějším Boží praxe, na př. upanišádské "praeter me ens aliud non est.." jako k velmi podrobným, na př. "nebezpečí je svůdné"; per aspera ad astra... Několik takových jiných ideí zde: Ich wolte es. - In der Ewigkeit bedeutet das - /Antwort! - nach eigener Weltansicht/. Alles Lieben! - Alles wollen! - Alles Traum! - Alles Illusion! - Alles ist feierlich ausser mir. - Bin unverwundbar. - Bin unantastbar. - Bin bestiales Vieh. - Nichts fürchten und Nichts wünschen. - Die Ewigkeit ist nur ein grosses Haus, Welches nur mir gehört. - "Das ganze Leben, geschweige denn seine Güter, ist keines feigen Erbebens wert." /Schop./ "Das Leben ist Nichts, wenn es nicht absolut Allem Stirn bietet." /Grabbe./ - Heroismus! - Atd. - slíbil jsem Ti, že o těchto devisách napíšu jednou víc a udělám to. - Nějaký člověk hleděl mně v hospodě na papír, když jsem tyto německé řádky psal.

Detaily praxe - nekonečny! - Jen to: Pořad praxe tentýž, jak napsáno. V je fundament. Podaří-li se vyvolat Slovem slušnou myšlenku - buď nedělat chvíli nic a nechat její světlo dále se šířit. Signum /pečeť/ často zde velmi dobré. - Anebo - co je lepší a u mne častější - okamžitě - po cítění se Bohem - jednat jako Bůh -: Sebeaffirmace, vítězit jen; lhostejno jak dlouho; závisí na duševním stavu; časté a dlouhé pausy v Boží praxi naprosto nutny; nejsou pausami; světélkují více méně Bohem; suspendovat často vše - na dny, týdny - úplně! Nevidět v tom deserci, - jen řádný strategický tah Boha... Zde nutno spát víc než kde jinde; /zabil jsem se napolo jen proto, že jsem vždy myslel, že Bůh nesmí spát! - a On spí! a jak spí!.../ to umím já z Boží praxe stále ještě nejméně a proto stal jsem se idiotem a dosáhl jsem Božího stavu tak málo. - Mimochodem - patřilo to výše: nad čím vítězit? Samozřejmě nade vším, od nejvšednějšího - zjasněného ovšem filosofickým pozadím, až - ke tvoření světa z ničeho. Činnost V může b. t hlavně jen toto...; svět není! - z niče-

ho každou chvíli ^{jej} tvoří věčně Bůh - není nic daného, lépe: vše je daně nedané, nedané dané, vše je Hra. - Jako třetí následuje: Nic to vše. Kdykoli, beze systému v tom, to vyslovit, - ale přirozeně instinktivně. Výhoda velká: posiluje se tím neobyčejně jak V, tak Sebeaffirmace. V za všední nízké, tím více silně passivní nálady nechá se jen velmi těžce rychle vyvolat, jasně vyvolat. Je to sice možno i pak, je-li člověk ve drápech největší rozmrzelosti, starosti, strachu - ale s jakým nadpřirozeným úsilím! Dobré V chce stále podklad - tím je Lhostejnost. Jak krásně vyhoupne se nejlepší pocit Své Absolutnosti, vyvolána-li dříve jasná myšlenka, že vše je nepatrné, liché, nicotné, bezvýznamné, - a tato myšlenka je vždy daleko snáze vyvolatelná než V - Za třetí: Paroli: Jsem jen Má Zář vyslovovat hlavně jen v nejlepších, nejvíťeznějších chvílích jako korunací všeho. - Co spadá do II. 4., praktikuju to zcela instinktivně laxe - kdy mne to napadne nebo kdy to vynese duševní proud.

Aby celá tato praxe byla úspěšná, nutno: Vytrvalost! neodstrašit se sebe příšerněji vypadajícími ztroskotáníčky. Stále a stále! Gutta cavat lapidem.. - Dále úsilí a účelná síla myšlení: co největší snaha, aby se při V a ostatních parolách vyvolávaly vskutku intenzivní, žhavé stavy! jediný dělá divy po celé hodiny, za každým západem takového slunce následuje vícehodinný, krásný, blahý červánek. - Dále: Akumulace stavů méně intenzivních, třeba i dosti temných rychle po sobě, několik minut; na př. říci si: rychle energicky musím vyvolat nějaké aspoň V - pak střelbítě, beze skrupulí vyjasnit si na př. pocit, dojem, který právě mám: světejný, říchový, myšlenkový - jedno nezdaří-li se, beze skrupulí skočit k pokusu o jiné vítězstvíčko, - třeba rychle vymyslet si synonyma k nějakému slovu, - pak třeba - innaed si pomyslet myšlenku: Vůlí vše se zdaří - atd. skákat sem tam, z neúspěchu nic si nedělaje, - úspěchy je vyváží, - až konečně je následkem napjatá energická nálada, z níž vytryskne několik třeba intenzivních, vítězných stavů. - Dále opravdivost: celá praxe nesmí být dělana jalově jen kvůli sobě samé, ale k vůli radosti, povznesení z plynoucích. Vážít si toho, že je člověk Bohem, těšit se na výhody z toho plynoucí, nořit se do slastí toho, přirozeně, jako lidé do jídla. Co je Sebeaffirmace? Nic jiného, než das Geniessen /dvojnásobné G/. Atd.

Tato praxe způsobila u mne dvoje: Změnila a povznesla celkové mé vědomí zcela znatelně, zmenšila počet nízkých affektů aspoň o polovici a dala mně permanentní lhostejnost a povznese-
nost, kalné sice, ale vždy patrné a tak už se mnou srostlé, že jsou nezničitelné; i v dobách, kdy tuto praxi úmyslně vůbec neprovozuju, je stav tento patrný. Za druhé, pokud úmyslná praxe trvá, zvýší se stav ten nápadně, někdy až k docela pěkným stupňům... Není stavu, - vyjma velmi značnou opilost - kdy s vynaložením energie někdy ovšem velmi kruté, nepřeměnil bych náladu svou tak trochu aspoň v božskou.. - a jsem stále opilý nebo více méně poopilý - a vůbec stále ještě ve vysokém stupni intelektuálně rozbitý a nemocný. Kdybych byl zdrav jako každý pes, co bych tu dokázal! Ale tož je kletba zdraví na této zemi, že je nízké, a vznešenosti, že je nemocná.. - To nutno napravit. Nutno animalní noc proměnit v Den. Nutno ze základu změnit trpící, strachující se, zmítanou animalitu v Boží Blaženost, Neknutost a Záři. Tuto mou praxi považuju za to, co, v podstatě, jedině k tomu vede. Cílem jejím: pozvolné, na myriady let vypočtené, systematické, architektonické, strategické pracování k fundamentální přeměně animalního ducha. Dosavadní pokusy o ni neslibují nic solidního: buď hysterické nebo jinak chorobné, dlouho trvající stavy - hlavně u religiošních lidí, ekstatiků - nebo pouhé stálé meditace - př. Spinoza. Ale první je praktické filosofii pouze - a jen někdy anglogické; a pouhé meditace jsou jen prvním schodem k Cíli - : jen čin, jen železně organisující vnitřní jednání - pojem lidstvu vlastně neznámý - může přivést ke zdánlivě Nemožnému - učinit z červa Stvořitele světa. Tento můj systém aspoň trochu je nejprvnějším - po mém vědění - pokusem o toto vnitřní jednání; aspoň poněkud se osvědčil - a na kom a za jakých okolností! Nepochybuju, že jeho podstata je věčná; forma jeho bude se měnit a zdokonalovat. Myslím, že i Tobě bude se jeho lektura v celku zdát tím nejnezáživnějším a nejabstrusnějším co jsi kdy četl; ale tož nutno, je stříhnout právě jen na mne, - a jakým jsem právě jen teď. Je to podstatně lektura jen pro mne. A pak sepsal jsem to jen tak, jak píšu všechno jen pro mne určené: rychle, nebdale, subjektivně, beze všech literárních vprav a ambicí. -

Přídavek: Aby základ tohoto systému byl osvětlen, stůj zde toto přirovnání: System ten je rostlinou na př. lilí, slunečnicí. V je touto rostlinou celou, - V v nejširším smyslu; v

užším /V znamená: Jsem Naprostý = Sebeobjetí/ je centrum by-
liny t.j. stonek. Hostejnost je kořen. Sebeaffirmace, Victoria
Aeterna je listoví, ze stonku kol do široka se rozprostírající.
A devisa: Jsem jen Má Zář, t.j. vrchol Sebeobjetí, je květ kte-
rým stonek končí.

I.

1. Chce se najít pravda, jistota /mimo "pravdu" není jisto-
ty, pevné půdy, uspokojení/. - Ale zároveň chce se věčná nejis-
tota, nepravda, - pravda je otrocké pouto, ztrnutí ducha, ne-
gace Boha. - Jak "smířit" obé, - když docílení jen jednoho je
téměř nemožností? Allons!

2. Pravda je odůvodněnost - dostatečná. To znamená: Každý
důvod musí být odůvodněn jiným, tento stejně, in infinitum,
t.j. není pradůvodu, vše vznáší se ve vzduchu, vše je bezdů-
vodné. Pravda je lež; ergo je lží i tato these; pravda si odpo-
ruje, sebe vyvrací. Par conséquence vše si odporuje; vše sebe
vyvrací: Opak všeho je pravdou - tedy i opak této věty...

3. Chce se jistota: ale každá myšlenka je eo ipso vyvráče-
na, jakmile se vynoří. Vše rodí se mrtvé. Každý pokus a vyváz-
nutí je předem odsouzen ke smrti. Řekne se na př. na konec:
"Není pravdy, - pravdou je vždy, co pravdou mít kážu, rozkazuju".
Omámí - jako mnohé jiné - i tato myšlenka, blízká Nejvlastněj-
šímu, druhý okamžik vyvstane staré: mrtvě narozeno, - vyvráče-
no už svou existencí, - logický soud je to - ale logika je ne-
logická...

II.

1. Věta: pravda je, co jí kdykoli mítí chcát! - mrtvě naroze-
ná? Doporučuje si jako vše, - ale: je-li vyvrácena pouhou možnos-
tí existence svého opaku - není opakem tohoto opaku ihned zase
retablována? atd. Atd. - in infinitum! Smysl /bez předchzích
vývodů/ "Myšlení nic nevyvrací, nic nedokazuje je mimo obojí.."
Není "pravda", že vše je zároveň pravdou a lží: vše je m i m o

pravdu a lež.. Tertium... Velmi důležitý poznatek. Pojem "pravda", "jistota" - a stejně opaky jejich - naprosto odbyty! V případě, že najde se východisko, - nemilosrdně musí být tyto zdánlivě základní pojmy vyhozeny!

2. Co je toto "mimo"? Půda se tu ztrácí - ergo je tím všemno možné, cokoli, něco s čím možno cokoli činit, cár, absolutní plama, hříčka. Nutný korrelát hříčky: hrající si. Obé subsumováno pojmu Hra. Myšlení, tedy vše, je Hra. Vše jest jen souverainní Hra /jinak vyjádřeno Rozkazování, Imperatum/: toť ono tertium stojící mimo pravdu a lež, jistotu a nejistotu. Toť překonání skepse, nejvyšší these /Nejvyšší stane se ovšem teprve, až se vykrySTALLISUJE: až po pochopení, že vše má smysl jen ve vztahu k Ego, bude znít: Jsem jen souverainní Hra, Rozkaz, Vůle, - Jsem Naprostostí. Tato formule je vůbec tím nejvyšším stavem - ale zde, kde se jedná jen o /sit venia!/ získání jistoty, není jí ještě třeba./

3. These ona je stále výplod té alogické logiky. A když ji pronešeš, máš chtě nechtě při tom nezmarý pocit: "našel jsem v ní jistotu, tu odbytou a tu, kterou jsem přece jedině hledal". - Předně: to, že vyplynula these ona z logiky, nevyvrací ji, neboť myšlení nevyvrací ni nedokazuje. Dále: Logika není totožná s pravdou, t.j. absolutní pravdou, neboli nemyslitelnou odůvodněností až do konce. Je ovšem ovládána pravdou relativní, t.j. logicky správným vyplýváním jednoho soudu z druhého, nestarájící se o prafundament. Pravda absolutní jest hypertrofie, zneužití, zabsolutizování fiktivní pravdy relativní, t.j. pouhého spoutání myšlenek řetězem, jenž je jen nástrojem v ruce Imperantis. Hodnocení absolutně pravdivému bude možno po věcích /věky/ si odvyknout, - abs. pravda je jen strašný návyk. Relativní pravda, logika jest jen projevem Hry. Hra vyvodila Hru /z Hry plyne logicky Hra/ - mimo Hru nic není. - Za třetí: Je pravda, že duch je bezděky nucen říkat si: V tom že jsem našel Hru jako jediné ens, že jsem odhodil zcela jistotu - v tom zjednal jsem si jistotu. Ale možno člověku už teď tuto illusi do značné míry přemoci a jednou půjde to zcela. Nutno neúprosně držet se resultatu, že není jistoty, že vše jest jen Hrou. Resultat ten je nesporný. Ale není naprosto "zcela nutno" vnášet přes to zabíjí ten pojem do vyšších poznatků! Je to nesmírně těžké, vyžaduje úžasnou smělost říkat si stále: Cože? nenašel jsem ve thesi: Vše je jen Hra - jistotu? Ne, našel jsem Hru!

našel jsem - uspokojení? Ne, hru! Slovo to musí být alfa a omégou. O jeho odůvodnění nepřemítat, stojí nade vším odůvodněním, je nadřadeno každému jinému pojmu, - je svrchovaným Bohem.

Tedy resultatem hledání jistoty je až dotud najradikálnější zahození pojmu toho, úplné zúčtování s ním a pouhá věta: Hrou jen je vše.

III.

1. Ale tím nastane uspokojení. Proč? Překvapující odpověď: protože nalezena bezděky jistota, pravda! Celý ten myšlenkový komplex totiž je logický, vše v něm "štímuje", zmizely dřívější pochyby a otevřené rány - . Krátce docíleno zcela uspokojující fundamentální odůvodněnosti. A došlo se k ní jediné popřením odůvodněnosti! Jistoty dosaženo jen dřívějším úplným odhozením jistoty! Na prvý pohled směšné, na prvý pohled celý system se kácí: Neměl jsem práva učinit z prvu praemissou, že není jistoty, když nakonec jsem dospěl k výsledku, že jest a nemám právo teď na konec statuovat Jistotu, když došel jsem k tomu popřením jejím.

Ale přihl dne-li se blíže, věc má se jinak. Odpor že by - vyvracel? Vždyť dospěl jsem k výsledku, že myšlení nic nevyvrací; vždyť, poněvadž opak všeho je pravdou, byl by pravdou opak soudu: odpor tvůj system vyvrací atd. in infinitum. Krátce vyvrácení se bát je směšné a odpor není zde vyvrácením, nýbrž zase tou starou - božskou Hrou. Dospěl jsem zase jen k ní, jsem ve stejném kruhu, v němž vše jest zcela odůvodněno a další výsledek: Jsem oprávněn statuovat poznovu Jistotu, tentokrát ještě víc zpečetěnou a konsolidovanou. A jde to tak do nekonečna - ale, nikde už neo^bjeví se nikdy trhlinka, vše provždy krásně souhlasí.

2. Praktickému člověku bude se vždy vše to zdát sofismaty, myšlenkovými mátohami, směšně neuspokojujícími absurditami. To proto, že jeho praktické hodnocení jistě méně smí být aplikováno na nejvyšší myšlení, než nejvyšší myšlení na kydání hnoje. V pravdě teprve tyto sublimní destilláty myšlenkové jsou jedinou božskou filosofií. Pojem realita, pravda ve všedním smyslu je odbyt, nad nimi klene se tu nesmírný svět illu-

sionismu, féerismu, supramentalismu, umbrismu - to jsou mé reality! Jen to je spirituální a vznešené. A jen tento celý komplex myšlenek, tento čarovný labyrint odpovídá ludibrismu.

3. Celkový resultát - ve dvou větách tvořících diametrální body na kružnici: Vše jest jen souverainní hra. Toť Nadjistota /tak nazývám Jistotu, vyrostší božsky na negaci jistoty; metalogismus../. Tím překonána skepse, nalezena úplná harmonie myšlení, uspokojení. Nikdy nic nebude moci na tom být v podstatě změněno. A ecce! Prvotním cílem bylo: zároveň dojít Jistoty /podmínky, aby člověk vůbec něco měl/ a podržet věčnou "nejjistotu" /podmínky Volnosti a Boha/. Obéno docíleno v onom dvojvětí. Věta druhá /uvědomení si dosažené jistoty/ - toť jistotou - a více: Nadjistotou. Věta první - Toť věčné podržení Volnosti, věčná fluidnost. Docílíme zázraku /Bohu nutného/, aby tatáž hmota byla zároveň v agregaci pevné a zároveň fluidní. /Resultát pak v praktické filosofii /Boží praxi/: aggregace zářivá - Vše jest jen Má Zář./ Obě ony věty neodporují si - jsou neprosto koordinované, jen tak možný ten zázrak.

Hlavní chybou filosofie bylo, že hledala. Netřebe hledat. Vše od věčnosti je nalezeno, je tu, je samozřejmostí. Hledání, filosofování je jen směšné poblouzení lidského ducha. Každé zvíře je v hloubce Bohu bližší než člověk: vše je mu Samozřejmostí. -

x x x

Filosofické listy - Ladislava Klímy :

Klímovy listy, jsou částí jeho literární pozůstalosti. Věrní jeho stanovisku, vyslovenému v předmluvě ke druhému vydání knihy "Svět jako vědomí a nic", podle něhož, "chyba myšlenková není méně důležitá než ortografická", otiskli jsme Klímovy texty v přesném znění rukopisu, tedy se všemi zvláštnostmi jak v interpunkci tak v pravopisu, hlavně cizích slov.

Ke vzniku této korespondence: dávní filosofové řečtí i orientální se svými přáteli hlavně mluvili; Klíma kromě osobního styku jim psal listy, které však již svým rozsahem přesahují charakter dopisu a jsou zvláštní literární formou.

Listy z této publikace, jsou částí těchto filosofických hovorů Klímových - hovorů proto, že by asi bez účasti jejich adresáta nebyly nikdy vznikly, přesto, že jsou samostatnými filosofickými úvahami. Klímův přítel, kterému jsou adresovány, patřil ke kruhu lidí, kteří se o filosofa podle svých možností a sil starali i hmotně.

/Roku 1979/

/Opsána knížka kterou:/

Vydal v říjnu 1939 Jan Pohořelý; jako 2. svazek své edice Přátelství.

DOSLOV.

Ve své autobiografii u února 1924 napsal Ladislav Klíma: "Moje hlavní činnost po léta, kdy se jiní hmoždí zkouškami a zahajováním kariéry, byly věčné procházky po hvozdech, hledání nymf a halucinačních zámeků, válení se nahým tělem na mechu a ve sněhu a strašné boje s Bohem, který si usmyslel žít bdě jako člověk."

Tyto "boje s Bohem, který si usmyslel žít bdě jako člověk", toto hledání vnitřního jasna a jistoty, bylo u Ladislava Klímy o to drtivější a intenzivnější a k životní realitě bezohlednější, oč byl proti ostatním lidem našeho "strízlivého" století nadán větší a nevšednější silou a jasností intelektu spojenou v jeden planoucí celek s touhou po věčném, jak by řekl J.G. Fichte.

Rozpory života a smrti, kladu a negace, slova a těla, schvátily a strhovaly tohoto slabého jedince a samotáře naší nefilosofické doby neméně silně, než před pěti stoletími naše předky, kteří pro postuláty, které jim vyplynuly z řešení takovýchto rozporů, bojovali a umírali. Stav mysli, zmítané v živelně prožívané problematice života i myšlení vedl Klímu už v chlapeckých letech k soustředění pozornosti na "sílu vůle". Jeho intimní přítel z mládí Dr.J. Hoetzel píše, vzpomínaje společných let, prožitých na domažlickém gymnasiu: "Říkal, že silnou vůlí se zmůže všechno. Dokonce mne přesvědčoval vážně o tom, že lze čísti i cizí jazyk, jehož neznáme, jen když se do věci intenzivně ponoříme." Shopenhauerova filosofie vůle - Klíma četl Shopenhauera již jako kvintán - a Nietzscheova "vůle k moci" a metafyzická stránka učení obou těch filosofů měly podstatný vliv na myšlenkový vývoj Klímův. V jádře však Klíma žil "vůlí" jako metafyzický princip zcela jinak, než jeho učitelé. Vůle jako metafyzický princip nebyla Klímovi předmětem vnější ani vnitřní skutečnosti, ke které by se dostával procesem poznání, podobně jako mu ani svět není jen "předmětem a subjektem a ničím kromě toho", jak jej viděl Shopenhaur. V duchu svého integrálního solipsismu chápal Klíma "svět" jako výtvar, sen a hru absolutního Ega, absolutního Já. Vůle pak v jeho ideové stavbě neoddělitelnou funkcí a projevem toho Já, které si ji v nekonečných samomluvách uvědomuje a poroučí jí, aby ji vytvářelo sama sebe podle obrazu svého snu. Klímovo dílo myslitelské by bylo možno podle funkce vůle, resp. podle toho, p r o t i čemu se vůle obrací, štěpit na teoretické a praktické. V případě prvním je vůle v protikladu k funkcím intelektu, ve druhém ke světu smyslů, k "tělu". Vnitřní boje a rozpory, ve kterých se vybíjí Klímův duchovní život, se pohybují v

těchto dvou rovinách, časem stroze od sebe odlišených, časem se prolínajících i splývajících.

Ve svém deníku, který vedl o svém vnitřním životě a úkolech, jež si kladl, napsal Klíma 21. září 1922: "Co je dosud v lidstvu vůle? V nejlepším případě dovesti vstát z postele, když si to vskutku poručím. Ale intelekt ze zájmu sebezachování kázně velmi často, aby se nepřikazovalo. Kde jde o komplikovanější duševní stavy, o jejich řízení, hlavně o chorobné, Vůle selhává. Nesmí to ovšem tak zůstat." Jindy, 29. srpna 1926: "U skoro všech lidí ovládá jen střevo mozek... U koho bude mozek ovládat, vskutku, strava, ten bude Veliký člověk": 29. září 1926: "Celé tajemství úspěchu spočívá v u m ě n í jasně myslit. ... Naučit se v pravdě jasně myslit, to znamená myšlení své suverainně ovládat; - což nedovedl dosud nikdo. Je to stání se sluncem, bohem, nepodmíněností."

Tedy zvládnutí těla a zvládnutí mysli - usilování nikoli neznámé v dějinách lidského ducha, podstata usilování o "sebe" "přemožení" ve všech jeho formách od kyniků před Indy k asketice středověku orientálního a křesťanského. Leč, aby bylo Klímovi dobře rozuměno, je třeba právě zde, kde je vskutku hluboká souvislost mezi ním a těmito jevy, uvědomit si jasně, co jej od nich v celku odděluje: je to jiné východisko i jiný konec. U Klímy je stála a stále přítomno základní povědomí jeho ducha, totiž: " m i m o j á n i c n e n í " /deník 11. ledna 1923/ a proto u něho není ani sklonů ke "zdokonalování sebe" a "přemáhání těla" se zřeteli morálními a náboženskými, jež rozhodují jinde, nýbrž narážíme u něho vždy jen na "sebe"znásilňování" j a k o ž t o č i s t ý p r o j e v ú s i l í u d r - ž e t s e v s o u s t ř e d ě n í m y s l i v e s t a v u, k t e r ý s e n a z ý v á v d u c h u a s t y l u s v é f i l o s o f i e " s t a v e m B o ž í m ". To je nutno mítí stále na paměti. To je na Klímovi klímovské a jeho. "Je slušno psát jen o m e t a f y s i c e. Vše jiné, hl. psychologické, je au fond praktickou nízkostí, quasi druhem klepařství. Celý člověk je metafysikou proti zvířatům, jeho jednotlivé druhy těchto proti jiným. Jen subjektivní nazírání všude... S relativního hlediska je vše buď stínem nebo lejnem.

. . . V ů l e j e s t j e n f l a g e l a n t v í m, j e n m á v á n í b i č e m, a l e t o z a s t í h u j e j e n h e a u t o n, m i m o j á n i c n e n í. B u ě č l o v ě k s p í, n e b o s e m r s k á. B u ě ř á d n ý h a b i t u s s e b e m r s k á n í /Vůle/ - nebo spánek." / 1.1. 1923/ 4. února 1927: "Tento život jest jen sebez násilňování - pravý výraz pro eufemické s e b e o v l á -

ď á n í, sebepřekonávání." "Tyranisování všech pudů /včetně aestetika - zevní svět - vše/ Vůlí - to je můj causus a causus celého lidstva do statisíciletí."/20.srpna 1926/ "Můj život je zápas Vůle s fysiologicitou, t.j. lidským animálním svinstvem. A o to tu jde: Vůle musí zvítězit - v tom smysl mého života." /29.srpna 1926/

Těchto několik míst zdá se, že dobře svědčí o směru a rázu Klímova duchovního úsilí: naplnění Nietzscheova "člověk je něco, co musí být překonáno". Směr, kterým Klíma usiloval o toto překonání, byl, ze široka viděno, směrem k absolutnímu spiritualismu a směrem od instiktivity a stádnosti k plnému prožití toho, co zase Nietzsche nazýval "der freie Geist". Poznámka v Klímově deníku: "Lidmi se vůbec nezabývat, jen sebou" a zápisky v něm: "Jak jsem každým instinktem vlastně člověk! Co vše je nutno vysajrajtit! Kolik tisíc životů na toto mé velké dílo praskne."/25.dubna pravděpodobně r.1926/ jakož i další z 21. srpna 1926: "Je vůbec neznámo mysterium sebepřemožení. Dosud nebylo u lidí nic, co by přemáhalo, ani to, co by mělo být přemoženo", poskytují dost zřetelný pohled do nejhlubšího nitra Klímova a tuším, že bez jasného uvědomění i úsilí a napětí, které je jimi vyjádřeno, nelze mu vůbec rozumět.

V prvním z listů otištěných v této knížce, čteme, že "hlavním dílem člověka je vždy udělat sama sebe" - a to nebyla jen duchaplná maxima efektního myslitele, ale stručný výraz pro dlouhé životní úsilí. "Mysterium sebepřemožení" je faktický obsah, či jeden z výrazů pro faktický obsah Klímovy "božské filosofie" a filosofie Boží praxe, jak psával. "Vůle je vždy a všude kořen" /deník 2. listopadu 1926/ a 6. srpna téhož roku: "Nebýt už člověkem! to je vše! Těžké, ale c h c í t o !"

Na jednom z poznámkových papírů je napsáno: "Vše ví co chce, ale nic neví - jak?" Mysterium sebepřemožení, boje s tělem a instinkty, animalitou a societností, se vším, co rozptyluje, mají jako důležitého činitele rozum. "Rozum musí vládnout nad inklinacemi, které stahují dolů" /30.11. 1926/, ale ten rozum sám a jeho formy je nutno překonávat ve jménu vyšší moudrosti, která nutí "myslit nemyslitelné" - a tu vlastně začínají ty Klímovy nejhlubší, "strašné boje s Bohem", který si usmyslel žít bdě jako člověk".

Klulvíli jsme o Nietzscheovu "svobodnému duchu". Zdá se v tom být hra dějin: nejvyšší ideál výrazného n ě m e c k é h o

myslitele, hrdého na slova n s ý /polský/, naplňuje Čech: Klí-
mova cesta za absolutnem, k "bytí Bohem" je cesta k e s v o b o -
d ě d u c h a, k e s v o b o d n é m u d u c h u. A vlastní li-
terární dílo Klímovo je vlastně jen něco, co bylo vytvořeno mimo-
chodem, na okraji této c e s t y, "beze všech literárních výprav
a ambicí", protože m ě hlavním bylo jeho osobní, v n i t ř n í,
n e p s a n é d í l o.

Pojem Bůh je v Klímově myšlení synonymem pojmu volnost. "ve
všech svých myšlenkách, pudech, pocitech, hledat jen otrockost a
vytyčit proti tomu všude Volnost", píše si Klíma 30.dubna 1926 a
dodává: Co strhuje dolů? Člověk. Rozvésti antagonismus člověka a
Boha. Korrelat Boha /v lidském smyslu/ je Otrok".

Klímovi je "sebepřemožení nejvyšší ctností" - ale proč?
Protože v něm manifestuje duch volnosti, pro sebe, svou "praxi"
si Klíma jako protiklad sebepřemožení staví - pohodlnost a píše:
"pohodlnost sebepřemožení: kol toto točí se vše. Obyčejný člověk
je zcela jen pohodlnost, velký zcela - jen sebepřemožení. Člověk
je hnůj; vše vyšší jest jen strašně krásné vybředání z hnůje."

"Vybředání z hnůje" je tedy zase jedno slovo pro obsah Klímovy
vědy, byť nikoli radostné. V duchovním životě dle Klímy "není sta-
vení, je jen bourání, to jest rozthnutí řetězů". "Ve všem vidět
nanejvýš radikálně jen otroctví: to musí být direktiva! Naprosto
i v tom nejvyšším."

Vůle je funkcí Já. Není posledním metafysickým principem jako
u Shopenhauera, není nalezenou "věcí o sobě", tou je v Klímově
filosofii právě jen a jen Já, z něhož vychází. Životním úsilím fi-
losofa pak je, aby toto Já = Bůh = Volnost bylo stále a cele mým
já, aby bylo v m ě m v ě d o m í. Odtud Klímova devisa aut Deus -
aut vermis, buď Bůh - buď červ, buď Volnost - buď otrok.

Nietzsche vytvořil pojem "der freie Geist". Ladislav Klíma
se chopil jeho iniciativy a domyslíl i dožil ji do posledka. Stej-
ně neústupně a bezohledně jako kdysi čelčický křesťanství. Inte-
lekt jako nástroj vůle k životu se u něho sublimoval v nástroj
vůle k Volnosti - jeho devisa z deníka ze dne 11.ledna 1923:
"buď řádný habitus seabemrskání - nebo spánek" platí také a hlavně
v oblasti intelektuální, o rozumu, který nutí, aby nesloužil jen
pudu sebezáchovy, ale obrátil se třeba i proti němu tam, kde jde
o život s v o b o d n é h o d u c h a, o život vpravdě pod zorným
úhlem věčnosti.

Klímovo psané dílo dorůstá vrcholu v jeho filosofii Deosence s níž úzce a přímo souvisí filosofie lhostejnosti a obojí je produktem j e d n o h o úsilí: V ů l e k v o l n o s t i. Slova pak, kterými končí poslední v této publikaci otištěný Klímův list: "Hledání, filosofování, je jen směšné poblouznění lidského ducha. Každé zvíře je v hloubce bohu bližší než člověk: vše je mu samozřejmostí," jsou vskutku i vrcholným kamenem jeho stavby myšlenkové a uzavřením kruhu, který opsala tato vůle na své cestě za jistotou a "cílem, pevným rotačním bodem" a volností.

Ale: neplatí zde o klímově životě i filosofii slova Fichte-
ho v jeho slavných přednáškách z roku 1806 /Die Anweisung zum
seligen Leben/: "opustili jsme oblast reality a jsme vypuzeni
do oblasti prázdných pojmových mlh"?

Neplatí, protože korrelátem Boží praxe a Boží lhostejnosti
a nalezené jistoty není v Klímově filosofii ani pohodlí ani oblo-
movština ani nirvána v jakékoliv formě. Klíma se ze svých výp-
rav do oblasti metafyziky nevrátil jen s nezodpovědnou hrou zbož-
nivšího se Já a neutonul v mlhovinách a "Schwarmerei und Trau-
merei" mystiky. Podobně jako velcí myslitelé klasického Německa
Fichte a Hegel, byl i Klíma na konec myslitel politický a neudě-
lá chybu, kde jeho vnitřní zápas, jehož obrys jseme se tu poku-
sili matně zachytit a jeho skvělým svědectvím je tato publikace
bude považovat třeba jen za piedestal jeho nazírání politického,
známého z řady statí v jeho tištěných knihách. Korrelátem lhostej-
nosti ke všemu, "grandiosní lhostejnosti k životu, tím více k
živobytí", je u Klímy H e r o i s m u s, zcela konkrétní, i n -
d i v i d u e l n í a n á r o d n í heroismus, ztělesnitelný
třeba do jmen Tábor a Žižka. Smyslem vnitřního života tohoto čes-
kého filosofa je dosažení jistoty, "pevného rotačního bodu",
Boží lhostejnosti - pocitu své nepodmíněnosti, dovršenosti",
"vlastní absolutní souverainity"/viz. list Klímův Otokaru Bře-
zinovi z 3. ledna 1916 v Chaupného nové Říši/ Vnější, řekněme
sociální, projev tohoto hledaného obsahu života je pak H r d i n
s t v í. " H e r o i s m u s s p o č í v á v l h o s t e j -
n o s t i."

"Můj základní instinkt, má bytost spočívá ve vědomí m é
a b s o l u t n o s t i - aseity, souverainní Síly, stálého
vítězství, j e n k v ů l i v í t ě z s t v í, "Victoria
Aeterna", zovu tento fenomen", čteme v prvním listě této knihy,
která ve svém celku není ničím jiným než myšlenkovým rozvinutím

této základny, jak ji mohl prožít a promyslit rozum intelektuála a skeptika, jehož první vlastností ve věcech ducha byla poctivost, neúplatná neústupnost a neúprošnost k sobě sama.

A právě tato intelektuální poctivost způsobila, že Klíma, muž s tolika pudy k mystice, dovedl i je komandovat, jak je pro to jeho výraz, a neutonout v jalovém třestění teosofického sektáře, nýbrž postavit proti království božímu v e v n i t ě "Victoria Aeterna" jakožto nejvyšší duchovní princip v e s v ě t ě, jakožto princip, jehož nositelem vidí Klíma vedle a s heroickým jedincem i h e r o i c k ý n á r o d - jímž podle jeho nazírání bude i národ český, jestliže uchvácen silou Věčného Vítězství a plamenem Boží lhostejnosti rozhodne se po vzoru svých předků pro jediné, co dosaže-
no, dává vše ostatní jako přídavek a co je pro věky věků reálné:
pro Vznešenost.

KLÍMA VYDAL:

Svět jako vědomí a nic /1904 nákladem vlastním, v komisi Em. Stivína
v Praze/

Druhé vydání téže knihy s předmluvou z ledna 1928 Aventinum, Praha/

Traktáty a diktáty /1922, v komisi Lr. Ot. Storch-Mariena, Praha/

Vteřina a věčnost - filosofické intermezzo/1927, Aventinum, Praha/

Po Klímově smrti vyšlo:

Soud boží - novela z dob renaissance /1928, E.K. Rosendorf v Praze/

Utrpení knížete Sternenhocha - groteskní romaneto /1928, Rudolf
Škeřík, Praha/